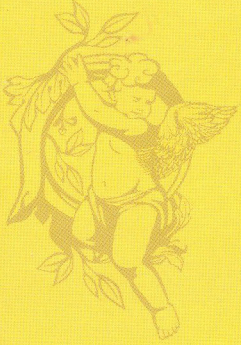
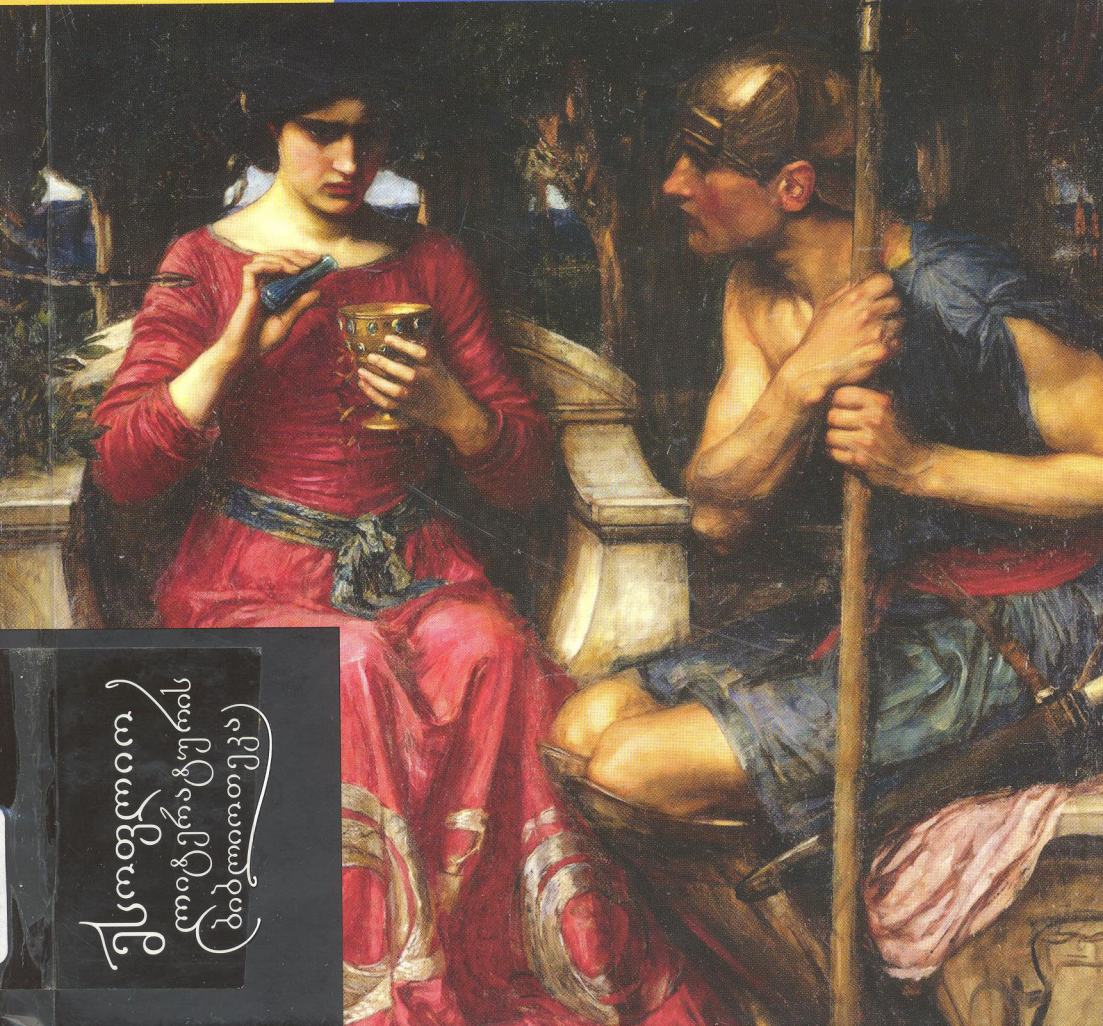

ანტიკური
მხარლობა

ავრიპილა

ტრაგედია

საქართველოს
ლიტერატურის
ბიბლიოთეკა

მედეა

მოქმედი პიონი:

ძიძა

კრეონი, კოჩინტოს მეფე

მედეას ორი შვილი

გამზრდელი

იასონი, მედეას ქმარი

ეგევსი, ათენის მეფე

მედეა, კოლხეთის მეფის, აიეტის ასული

მაცნე

მედეას მსახური ქალები

მეფეთა ამაღა

მოქმედების ადგილი:

კოჩინტო

პროლოგი

მედეას სახლი კორინთოში

ძიძაო, ნეტა, გზა შეეკრათ პირქუშ სიმპლეგადებს და კოლხეთის ნაპირს არ მისდგომოდა ხომალდი არგო; არც არასოდეს წაექციათ ვეება ფიჭვი პელიონის უსიერ ტევრში და კეთილშობილ ვაჟკაცთა ნიჩბებად არ დაეთალათ; არც ოქროს სანმისი მიერთმიათ პელიასისთვის. მაშინ ხომ არც ჩემი ქალბატონი – იასონის ტრფობით მონუსხული მედეა მიაშურებდა იოლკოსის ციხესიმაგრეს, არც მშობელ მამას მოაკვლევინებდა პელიასის ასულთ და აღარც იძულებული გახდებოდა, ქმარ-შვილითურთ კორინთოში ეძებნა თავშესაფარი. თუმც განდევნილმა თავი კი შეაყვარა მოქალაქეებს და მორჩილად მსახურებდა იასონს (ნეტა, იმ ოჯახს, სადაც სიამტკებულობით ცხოვრობს ცოლ-ქმარი), მაგრამ, ვაი, რომ ბედმა უმუხთლა საბრალოს და შეუბღალა წმინდა კავშირი. იასონი ცოლად ირთავს კორინთოს მბრძანებლის, კრეონის ასულს, ვის სარეცელსაც ანაცვალა მთელი ოჯახი, ჩემს ქალბატონსაც უღალატა და თავის შვილებსაც. სვედაესილი მედეა ხმამალალი ქვითინით

10

იხსენებს ფიცს და ხელაპყრობილი უკვდავ ღმერთებს 20
მოუხმობს იასონის სიმუხთლის მონმედ. უსმელ-უჭმე-
ლი ნევს სარეცელზე, ტკივილად ქცეული სხეულით;
დღედაღამ მოსთქვამს, მეუღლის მიერ მოყივნებუ-
ლი; თვალცრემლიანი ჩაშტერებია მინას. როგორც
კლდოვანი კბოდე ისხლეთავს ტალღებს, პირგამეხე-
ბული ყურად არ იღებს მეგობრების რჩევას. მხოლოდ
ხანდახან თუ იბრუნებს პირს, უმწეოდ გადაიგდებს
ქათქათა ყელს და ტირილით იგონებს ძვირფას მამას, 30
მშობლიურ მხარეს და თავის ახლობლებს, რომლებ-
საც უღალატა, რათა გაჰყოლოდა უღირს კაცს, ვინც
ასე სასტიკად შეურაცხყო იგი. უბედურებამ ასწავლა
ბედკრულს დაკარგული სამშობლოს ყადრი. შვილე-
ბიც კი მოიძულა, უწინდებურად აღარ ხარობს მათი
შემყურე. მეშინია, ავი რამ ზრახვა არ ჩაიდოს გულში:
უკადრი და შეურაცხყოფას უჩვევია მისი სული. კარგად
ვიცნობ და მიტომაც ვძრწნი თავზარდაცემული: ვაითუ,
ქურდულად შეიპაროს სანოლ ოთახში, ბასრი მახვილით
განგმიროს მბრძანებელიც, თავისი პირშავი მეუღლეც 40
და უბედურმა უარეს დღეში ჩაიგდოს თავი. საშინელია
მედეას რისხვა: თავბედს აწყვევლინებს გათავხედებულ
მტერს...

მაგრამ, აი, ბავშვებსაც ვხედავ: თამაში დაუმთავრები-
ათ და შინ ბრუნდებიან. აზრადაც არ მოსდით, რა ცეცხ-
ლი ტრიალებს მათი საბრალო დედის გულში. ნორჩების
სული არას დაგიდევს ტანჯვას.

გ ა მ ს კ დ ე ლ ი ჩემი ქალბატონის მოხუცო ძიძავ, მარტოდმ-
ართო რას დამდგარხარ ამ კარიბჭესთან, ან აგრე სანყა-
ლობლად რატომ ვალალებ?.. უშენოდ ცოდოა მედეა.

ძ ი ძ ა ო, იასონის შვილების ტკბილო გამზრდელო, ნუთუ არ
იცი, რომ ბატონების უბედურება თავიანთ უიღბლობად

მიაჩნიათ ერთგულ მსახურებს? ნეტა ამ დღეს არ მოვს-
ნრებოდი. ისეთი სევდა შემომანვა გულზე, რომ გარეთ
გამოველ, რათა მაღლა ცას და დაბლა მიწას შევეტირო
ჩვენი დედოფლის სვედავსილობის ამბავი.

გამწმდელი ისევ ისე მოსთქვამს და ტირის?

51-70

ძიძა რა გულუბრყვილო ხარ, ბერიკაცო! ჭირმა მხოლოდ
ახლა იჩინა თავი. შენ ანი იკითხე.

გამწმდელი უგუნური! – ღმერთო, შემინდე, დედოფალზე
რომ ვამბობ ამას, – არც კი იცის, რომ ახალი უბედურე-
ბა დაატყდა თავზე.

ძიძა რაო? რას ამბობ, ბერიკაცო? აღარ იტყვი, რა ამბავია
ჩვენს თავს?

გამწმდელი არა, არაფერი, ჩემდა უნებურად წამომცდა.

70

ძიძა სინდისს გაფიცებ, ნურაფერს დამიმაღავ შენს ბედში
მყოფს. თუ საჭიროა, ხომ იცი, არ გამიჭირდება ენას
მაგრად დავაჭირო კბილი.

გამწმდელი დღეს, პეირენეს წმინდა წყაროსთან, სადაც
უხუცესნი ბჭობენ ხოლმე, მოშაშეებს ჩავუარე გვერ-
დით და ყური მოვკარი მათ სიტყვებს (თუმცა თავი ისე
დავიჭირე, ვითომც არაფერი გამიგონია): კრეონი აპი-
რებს კორინთოდან შვილებითურთ გააძევეს მედეაო.
არ ვიცი, მართალია თუ მონაჭორი. ღმერთმა ქნას, რომ
მცდარი გამოდგეს.

ძიძა ო, ღმერთო, ცოლი კი მოიძულა, მაგრამ ნუთუ იასონი
ასე უღვთოდ გასწირავს შვილებს?

გამწმდელი ახალ ქორწილში ვილას ახსოვს ძველი? ცხა-
დია, იასონი აღარა გვწყალობს.

ძიძა დავილუბეთ... ვაიზე უი დაგვერთო.

80

ცამსხდელი ჩუმად იყავი, კრინტი არ დასძრა: ესლა აკლია ჩვენს ქალბატონს.

ძიძა ვაიმე, შვილებო, წყეულიმც იყოს მამათქვენი! ღმერთო, ნუ მიწყენ, – მაინც ჩემი ბატონია და მბრძანებელი. მაგრამ ასე ვინ ექცევა შვილებს?

ცამსხდელი რას იზამ, ასეთია კაცის ბუნება: ჯერ თავო და თავოო... ვითომ ახალი ამბავია შენთვის? მიკვირს, ღმერთმანი, შვილების გულისთვის დასთმობდა სატრფოს?

ძიძა შინ შედით, შვილებო, ყველაფერს მოეველება... შენ კი თვალი ფხიზლად გეჭიროს: სასონარკვეთილ დედას ახლოს არ გააკარო ბავშვები... ღმერთო, რა შეშლილივით უცქერდა შვილებს, მგონი, რაღაც საშინელს გვიქადის. არა, ნამდვილად ვერ დაცხრება, ვერ დაიოკებს მძვინვარებას, სანამ არ შეინირავს ვინმეს. შინაურებს ღმერთმა არიდოს, მტერს მისი რისხვა!..

მედეა (სცენის მიღმა) ვაიმე, ბედკრულს! ამას რას მოვესწარი? ვაიმე, ვაი!

ძიძა გესმით, შვილებო, როგორ ბორგავს, როგორ ბობოქრობს დედათქვენის რისხვით შეძრული გული? ჩქარა, შინ შედით, მხოლოდ თვალით არ დაენახოთ! ჩუმად მიიყუყუეთ სადმე, თავი აარიდეთ რისხვით ცნობამიხდილსა და გამძვინვარებულს! ჩქარა, ჩქარა-მეთქი, ვის ვეუბნები?! მალე გმინვის საავდრო ღრუბელს მძვინვარება შეუნთებს ცეცხლს! სადა აქვს ზღვარი შენს ტანჯვას, შმაგი ვნებებით მბორგავო, უსამართლობით მონყლულო გულო?

90

ქედეა (სცენის მიღმა) ვაი, ჩემს დღეს და მოსწრებას, ვაი!
ფუჭია მოთქმაც, ბორგვაც, გოდებაც! დამინყველი-
ხართ, შვილებო, თქვენც და თქვენი მშობელი მამაც!
წყეულიმც იყოს ჩვენი სახლ-კარი!

ძიძა (სცენის მიღმა) ვაიმე, სვეგამწარებულს! შვილებმა რა
დაგიშავეს? მამის ბრალს რატომ აზღვევინებ? რატო-
მა სწყევლი? რად მოიძულე უმანკონი? ვაიმე, ჩემო
პატარებო, რარიგ მაშინებს თქვენი ბედი! საშინელია
მეფეთა რისხვა. არავის რჩევას ყურს არ უგდებენ, მათ
წინაშე კი ყველამ უნდა მოიდრიკოს ქედი. ვის შეუძლია
მოთოკოს მათი მძვინვარება? ნეტა მას, ვინც უჩინრად
ცხოვრობს მისსავე მსგავს უჩინოთ შორის. რა იქნე-
ბოდა, მეც მღირსებოდა მშვიდი სიბერე? სასახლეს მერ-
ჩია ქოხი! ზომიერება – რა ტკბილად ჟღერს თვითონ
ეს სიტყვა! ცხოვრებაში კი არაფერია მისი ფასი! მაშინ
როდესაც მეტისმეტობას არასოდეს ხეირი არ დაუყრია
კაცთათვის. ესაა წყევლა, შეჩვენება, ღვთის რისხვა,
ჩვენს თავს მოწეული!

100

130

პანოდოსი

ორქესტრაზე შემოდის კორინთოელ ქალთა გუნდი.

ცუნდი ვისი ხმა მესმის, ვისი გოდება? –
სვედავსილი კოლხი ასულის!
ჯერ არ დამცხრალა, ისევ მძვინვარებს?
გვითხარი, ძიძავ!..
ორმაგი კარიც კი ვერ ახშობს,
მესმის ქვითინი!
ვწუხვარ, დავტირი, თანავეულმოზ
ჩემთვის ძვირფასი ოჯახის
უბედურებას!

ძიძა ეჰ, სადღაა ოჯახი, იავარიქმნა! ქმარი მეფის სასახ-
ლეში, ახალ სარეცელზე ნებივრობს, მარტოდ შთენილი 140
ცოლი კი სანთიობოში ჩაკეტილა. ვინ ანუგეშოს უბე-
დური, სასომიხდილი?

მედეა (სცენის მიღმა) ვაიმე, ვაი! თავს დამატყდა რისხვა
ზეცისა! ამქვეყნად რაღა დამრჩენია, რისთვის ვიცოცხ-
ლო? ჰოი, სიკვდილო, მოვედ, მიხსენ ამ ტანჯვისაგან,
შემიმოკლე სიცოცხლის დღენი!

სტროფი

- ჯუნდიო თუ გესმის, ზევსო, დედამინავ, ნათელო მზისა,
საწყალობელი დედოფლის
მოთქმა-გოდება? 150
რატომ დასტირი, საცოდავო, აგრე მწარედ
შენს ცივ სარეცელს?
რატომ მოუხმობ მწედ და მეოხად
უნყალო სიკვდილს?
ისედაც მალე მოგაკითხავს,
სვედავსილო!
თუკი გიმუხთლა მეუღლემ შენმა,
ახალ სარეცელს ანაცვალა
შენი ალერსი,
რალად ამძაფრებ საზარი რისხვით
უბედურებას?
თავს რატომ იკლავ? ზეცას მიენდე,
ის მოგიფონებს!
ცრემლების ზღვაში ნუ ჩაიხრჩობ თავს,
ფიცის გამტეხი ქმრის მოზარევ!
- ქედეა (სცენის მიღმა)ო, დიდო ზევსო, და თემიდავ, ყოვ- 160
ლისშემძლე ღვთაებავ ჩვენო! ხედავთ ჩემს ტანჯ-
ვას? როგორ მიმუხთლა წყეულმა მეუღლემ ჩემმა,
გატეხა ფიცი საუკუნო ერთგულებისა! ოჰ, რა იქნება,
ჩამოიქცეს სასახლის ჭერი, თავზე დაემხოს მოლა-
ლატეს და მის მიჯნურსაც! მათგან მჭირს, რაც მჭირს!
ვაიმე, მამავ, ვაიმე, სამშობლოვ ჩემო, საბრალო ძმაო,
ჩემი ხელით უღვთოდ მოკლულო!
- ძიქა ყური უგდეთ, რას შესტირის, რას შელალადებს თემიდას, 170
აღთქმათა მფარველს, და მალალ ზევსს, ფიცის მეუფედ
შერაცხილს მოკვდავთა მიერ. ვაიმე, მხოლოდ საზარელი
შურისძიება თუ დაუცხრობს ვნების მწველ სახმილს.

ანცისცროფი

გუნდი რად არ გვიჩვენებს სახეს თვისას,

152-171

რატომ არ ნებავს

შეისმინოს ჩვენი სიტყვები?

იქნებ დაგვეცხრო

ველური რისხვა,

ნაზი ალერსით ჩაგვექრო

გულში შმაგად მბორგავი ცეცხლი!

მოყვასთათვის არ დავიშურებთ

კეთილ რჩევას სულის სალბუნად...

მაგრამ შინ შედი

180

და ახლავე აქ გამოგვკვარე!

იჩქარე, ძიძავ,

სანამ ხელი არ აღუმართავს

შინაურებზე,

რისხვით გონებადაბინდულს

და ცნობამიხდილს.

ძიძა ვნახოთ, ვცდი, მაგრამ მეექვება. ვშიშობ, რომ ვერას

შევასმენ. თუმცა არაფერს დავიშურებ, მაგრამ უკლებ-

ლივ ყველა მხევალს, ყველა მოახლეს, ვედრებით ან

ნაზი ალერსით რომ უახლოვდება მის სარეცელს, მძვინ-

ვარე ლომივით უბღვერს... ღმერთმანი, გონიერნი კი

არა, ბრიყვები იყვნენ ჩვენი წინაპრები, სადღესასწაუ-

ლო თუ სალხინო სუფრაზე სამღერად და ბედნიერთა

190

საამებლად რომ თხზავდნენ ჰიმნებს. მაგრამ დღემდე

ვერავინ მოიგონა ვერც სიმღერა და ვერც მრავალხმი-

ანი ჰანგი, რომ დააცხროს პირქუში სევდა, მოუფონოს

უსასოობას, უმწეობას და მწუხარებას, საიდანაც იღებს

დასაბამს სიკვდილიც და საზარელი უბედურებაც,

მოკვდავთა მომთხრელი და დამამხობელი. რა იქნებო-

და, სიმღერით რომ შეიძლებოდეს უმკურნალო კაცთა

სატკივარს! ლხინის დროს კი რა აზრი აქვს ან სიმღერას,
ან მუსიკობას? საზეიმოდ გაშლილი სუფრა უმისოდაც
კარგად აღხენს მოკვდავთა გულს (შედის სახლში).

200

ეპოდოსი

გუნდი კვლავ მესმის გმინვა, მოთქმა-გოდება,
კვლავ თავს ატყდება წყევლა-კრულვა
უღირს მეუღლეს,
ჟინს აყოლილმა რომ შებღალა და ჰგმო სინწინდე
საქორწინო სარეცელისა.
თავის ობლობას შეღალადებს ზევსს და თემიდას
სვედავისილი კოლხი ასული,
რამ გადმოაგდო შორეული სამშობლოდან
აქ, ელადამი,
სადაც უსაზღვრო, უსასრულო, უკიდევანო
ბობოქრობს ზღვა და ყალყზე შემდგარი
ტალღა ღრიალით აწყდება ნაპირს.

210

ეპისოდური პიროვნული

შემოდის მედეა, უკან ძიძა მოსდევს, რომელიც კართან ჩერდება.

მედეა (გუნდს) კორინთელთა ასულნო, მხოლოდ იმიტომ გამოგხედეთ, გამოველ გარეთ, რომ თავიდან ავიცილო თქვენი ყვედრება. რამდენ კაცს ვიცნობ, რომლებსაც ქედმაღლობას სწამებენ და განუკითხავად ჰგმობენ მხოლოდ იმიტომ, რომ თავს არიდებენ თავიანთ მოყვასთ ანდა, პირიქით, ხალხში ტრიალი ურჩევნიათ ყველაფერს. ზოგსაც, თავმდაბალს და ქედმოდრეკილს, ერთხმად ჰგმობენ და აგინებენ; უკუღმართთაო, ამბობენ, ცხოვრებაზე ხელჩაქნეული. მაცთურია მოკვდავთა თვალი, ვერ არჩევს მრუდსა და მართალს, ჩვენ კი სწორედ ერთი შეხედვით, ზერელედ ვმსჯელობთ იმაზე, ვის სულშია ც არ ჩაგვიხედავს, და ვგმობთ იმას, ვინც ჩვენს გმობას არ იმსახურებს. მით უმეტეს, სიფრთხილედ მართებს უცხოელს თქვენს შორის, რაკი არ ინდობთ თვისტომსაც მხოლოდ იმიტომ, რომ გულში არ ჩაგახედათ.

220

მე კი მოულოდნელი უბედურება დამატყდა თავზე, სულის ამრევი; სიკვდილი მომნატრებია სვეგამწარე-

ბულს. ვინც ყველაფერი იყო ჩემთვის, ვისაც შევწირე ჩემი სიცოცხლე, – გვიან გავიგე, საყვარლებო, – თურმე უკანასკნელი ყოფილა კაცთა შორის. რამდენი სულდგ-მულია ამქვეყნად, რამდენ გულში ღვივის გრძნობა და აზრი, მაგრამ არ მოიძებნება არსება, ქალზე უფრო უმწეო და საცოდავი. ჯერ არის და, მამასისხლად ვყი-დულობთ ქმარს, მაგრამ მალე ირკვევა, რომ მონა კი არა, დესპოტი შეგვიძენია, ხორცის მჯიჯგნელი. ვთქ-ვათ, გაცილება დააპირე, ვაი, შენს დღეს და მოსწრებას, სად წაუხვალ სირცხვილს? ქალებს ვინ მოგვცა იმი-სი ნება, რომ ქმარს გავეყაროთ? და, აი, ალაღბედზე შევედივართ ქმრის სახლში, – უცხო ხალხი, უცხო წესი, უცხო გარემო; მიდი და იმტვრიე თავი, სადა ხარ, ვისთა-ნა ხარ, ვინ გინევს გვერდით, მხეცი თუ კაცი! ბედნი-ერად ითვლება ქალი, ყველა შენატრის იმის ყოფას, თუ ქმარი ერთგულად ეწევა ცოლქმრობის უღელს; თუ არადა, სიკვდილი გვიჯობს სიცოცხლეს. თუ კაცს თავი მოაბეზრეს შინაურებმა, გავა, გარეთ გაინავარდებს, ტოლ-სწორებში მოილხენს და დროს გაატარებს, ჩვენ კი მხოლოდ მას უნდა შევციცინებდეთ თვალებში. ჩვენზე ამბობენ, მშვიდად და უზრუნველად ცხოვრობთ ქმრის სახლში, კაცის ცხოვრება კი ხელჩართული ბრძოლააო. რა სიბრიყვეა! ერთი შვილის შობას მირჩევნია სამი ბრძოლა გადავიხადო.

230

250

ამას ამბობენ, საეროდ, ყველა ქალზე, მაგრამ განა მე და თქვენ ერთნი ვართ? აქაა თქვენი სამშობლო, თქვენი სახ-ლკარი, ჭირშიც და ლხინშიც მეგობრები გიდგანან მხარში! მე კი მარტო ვარ, უთვისტომო, მიუსაფარი, ქმრისაგან მოძულებული: უცხო ქვეყნიდან გადმოხ-ვენილს არვინა მყავს მწედ და მეოხად: არც დედა, არც ძმა, არც ნათესავი. ერთსა გთხოვთ მხოლოდ: თუ ვპოვე გზა და საშუალება, რომ სანაცვლო მივაგო ქმარს და

მწარედ ვაზღვევინო ღალატი, – ნუ გამცემთ, ჩუმად იყავით. სუსტია ქალი, ბასრი მახვილის დანახვაც კი აძრწუნებს და თავზარსა სცემს, მაგრამ თუ შეუგინეს ღირსება და შეუბღალეს სარეცელი, მისებრ მწარედ ვერავინ იძიებს შურს. 260

კოწიყე გეთანხმები, უფლება გაქვს შური იძიო
მოღალატეზე, არც ის მიკვირს,
რომ დასტირი შენს უბედობას...
მაგრამ ვხედავ, თვით კრეონი გვიახლოვდება,
ჩვენი მეუფე-ნეტავი, რა უნდა გვაუნყოს? 270

კსეონი (შემოდის მხლებლებითურთ) რა კუშტი და პირქუშია შენი მზერა, ბოლმით სავსევე, ქმარზე რისხვით გულამღვრეულო. მოველ, რომ გითხრა: დაუყოვნებლივ გაძევებ ჩემი ქვეყნიდან! ნადი და თან ნაიყოლე შენი შვილებიც! მაშ, გაემზადე, სასახლეში არ დავბრუნდები, სანამ ჩემს ბრძანებას არ შეასრულებ. 280

მედეა ვაიმე, ბედკრულს! დავიღუპე! მტერმა რისხვით შემართა ხელი, საშველი კი არსაითა ჩანს. მაგრამ ერთ რამეს მაინც გკითხავ: მითხარი, რისთვის მაძევებ, კრეონ? 280

კსეონი არ დაგიმაღავ, პირდაპირ გეტყვი: მეშინია, ჩემს ასულს არა ავნო რა. მე შენ გეტყვი და, არა მაქვს შიშის საბაბი: ვერაგი ხარ, ჯადოქარი, გრძნებით მჩხიბავი, ახლა კი ამას ზედ ერთვის სასტიკი რისხვაც, ქმრის ღალატით გამონვეული. ისიც მითხრეს, რომ დაგიქადია, თავბედს ვანყევლინებ მეფესაც, მის ასულსაც და ჩემს ქმარსაცო. ჰოდა, რა ვქნა, მეც თავს ვიზღვევ განსაცდელისაგან. მირჩევნია ახლა შეგძულდე, ვიდრე შემდეგ სავაგლახოდ და თავში საცემად გამიხდეს საქმე. 290

მედეა ვაიმე, ვაი! პირველად ახლა კი არა, ვინ მოსთვლის,

კრეონ, რამდენჯერ ჭირად მქცევია ჩემი სახელი. კაცს თუ ჭკუა აქვს, დიდ ცოდნას არ მისცემს შვილებს, რათა ხალხის შურს განარიდოს, სხვებისაგან გამორჩეულნი. აბა, გაბედე და რაიმე ასწავლე უვიცს: უქნარად ჩაგთვლის, განა მცოდნედ, ანდა სწავლულად. ხოლო თუ ცოდნით დაჩრდილე ჭკუა-გონებით განთქმულნი და სახელმორჭმულნი, იცოდე, მავნედ და ხორცმეტად მიგიჩნევს ხალხი. ასეთია ჩემი ხვედრიც: ცოტა რამ მესმის, მიტომაც ერთნი ზიზლით მიცქერენ, მეორენი კი შენსავით მავნედ და საშიშად მთვლიან. ბრძენიაო, ასე ჰგონიათ უგუნურთ, მაგრამ ვინ მომაშავა სიბრძნე? უმწეო ქალმა რა უნდა ავნოს მეფეებს? ჩემი ნუ გეშინია, კრეონ, ეგეც არ იყოს, შენ რას გერჩი? ვინც მოგწონდა, მას მიეც ქალი. მე ჩემი ქმარი მეზიზლება მხოლოდ და მხოლოდ. შენდა თავად კი ბრძნულად მოიქეც... მაგრამ მე მაინც არა მშურს შენი: ქენით ქორწილი, იხარეთ, იბედნიერეთ, მე კი მომეშვით, რა იქნება, ჩემთვის ვეგდო აქ, კორინთოში? უდრტვინველად ავიტან სირცხვილს: ჩემზე უფრო ძლიერმა მძლია.

300

310

კრეონი თაფლი მოგწვეთავს ენის წვერიდან, მაგრამ გული კი შხამით გაქვს სავსე. რაც მეტს გისმენ, მით უფრო ნაკლებად მჯერა. რამდენად უფრო ადვილია გულფიცხი ქალის, გინდ კაცისაგან დაიცვა თავი, ვიდრე ერიდო შენსავით ფრთხილსა და ვერაგს. ნადი, გამეცა, ურყევია ჩემი ნება. ბევრიც ეცადო, ვერ დამითანხმებ, რომ მტერს და ორგულს აქ მოგცე ბინა.

320

მედეა მუხლმოდრეკილი გემუდარები, ახალგათხოვილ ასულს გაფიცებ.

კრეონი ქარს ატან სიტყვებს: ვერ მომდრეკ, ვერ დამითანხმებ.

მედეა შემიბრალე... ყურად ილე საბრალო ქალის ვედრება.

კრეონი ჩემს სახლეულზე მეტად ვერ შეგიყვარებ.

მედეა ვაიმე, ჩემთვის დაკარგულო სამშობლოვ ჩემო, დღეს უფრო მეტად მენატრები, ვიდრე ოდესმე.

კრეონი შვილების შემდეგ მეც სამშობლო მირჩევნია ქვეყნად ყველაფერს.

მედეა რა ძვირად გვიღირს სიყვარული უბრალო მოკვდავთ.

კრეონი ბედისწერა განაგებს ყოველს.

330

მედეა ზევსმა მოჰკითხოს, ვინც მე ასე უღვთოდ გამწირა.

კრეონი გამეცა, შლეგო, ნულარ მტანჯავ, ნულარ მანამებ.

მედეა ნამება ჩემი ხვედრია, სატანჯველად შემქმნა განგებამ.

კრეონი ნებით არ ნახვალ, ძალით ნაგაბრძანებენ.

მედეა ოჰ, არა, არა, გევედრები... გთხოვ, მომისმინო.

კრეონი თვალში ხომ არ გეცოტავები?

მედეა ნასვლით კი ნავალ... ამას როდი გთხოვ, მეუფეო.

კრეონი სხვა რალა გნებავს, ა?! აღარ იტყვი?

მედეა გემუდარები, ერთი დღე მაინც მომეცი, რომ გადავწყვიტო, რა ვიღონო, რა გზას დავადგე; ბავშვებს მივხედო და სამგზავროდ მოვამზადო, მშობელი მამის მიერ ობლად დაყრილნი. შეინწყალე განწირულნი, შენც ხომ მამა ხარ, და სიბრალული, ალბათ, უცხო არ არის შენთვის. განდევნა როდი მაშინებს, არა, მეფეო, თუ ვტირი, მხოლოდ მათ უბედურებას დავტირი.

340

კრეონი რა ვქნა, მტარვალად არ ვარ შობილი. რამდენ-

ჯერ თავი მანყევლინა ამ გულჩვილობამ. ახლაც ხომ ვიცი, რომ ვცდები, მაგრამ მაინც გისრულებ თხოვნას, ოღონდ იცოდე, თუ ხვალ შენც და შენს შვილებსაც მზის ნათელმა აქვე მოგისწროთ, გარდუვალი სიკვდილი გელის. ასეთია ჩემი სიტყვა: მხოლოდ ერთი დღე მომიცია. ერთ დღეში კი ვერ მოასწრებ იმას, რისი შიშიცა მაქვს (მხლებლებითურთ გადის).

კო სი ფე ვაი, რა ცეცხლში ჩავარდნილხარ,
საბრალო ქალო!
საით ნახვალ, ვინ შეგიფარებს?
სადაა ის კურთხეული
სახლი, ანდა მხარე, მედეა?
ვინ მოგიფონებს?
ტანჯვის ზღვას ერთვის შენი გზა,
სვედავსილო!
ასეთი რა შესცოდე ღმერთებს?

360

მე დეა დაბნელდა ზეცა... მაგრამ, არა, არ გეგონოს, თითქოს ამით დამთავრდა საქმე! შავ დღეს უქადის მომავალი ახლად დანინდულთ! გაჩენის დღეს ვანყევლინებ მათ მაჭანკალსაც. იქნებ გგონია, ტყუილუბრალოდ ვეპირფერებოდი და თავს ვეველებოდი? არა, ყველაფერი წინასწარ ავწონ-დავწონე. ასე რომ არა, მერწმუნე, ხმასაც არ გავცემდი, თითსაც კი არ გავანძრევდი. ბრიყვი!.. შეეძლო გავედევნე და მთელი დღე კი მაჩუქა სამოქმედოდ. ო, ეს ერთი დღე საკმარისია, რათა მზე დავუბნელო სამ მოსისხლე მტერს: მეფეს, მის ასულს და ჩემს მეუღლეს. ბევრი გზა მაქვს, მაგრამ არ ვიცი, რომელს დავადგე: ცეცხლს მივცე მექორწინეთა სახლი, თუ, ფეხაკრეფით შევიპარო სანთიობოში და ორივეს გულს ვაძგერო ბასრი მახვილი? მაგრამ ვაითუ ზღურბლზევე მახვილშემართული შემიპყრონ და

370

380

მტერი ვაცინო ჩემზე. არა, სჯობს ისევ პირდაპირი გზა ავირჩიო: მრავალგზის ნაცად სანამლავს ვიხმარ. რაც არი, არი! მაგრამ, ვთქვათ და, მიზანს ვეწიე, მერე რაღა ვქნა? სადაა ან ქვეყანა, ან ქალაქი, ან კიდეც სახლი, რომელიც კარს გამიღებს და შემიფარებს? მაშ, მოდი, ერთხანს შევიცადოთ. თუ შევიგულე საიმედო თავშესაფარი, ფეხაკრეფით დავადგები იდუმალი მკვლელობის ბილიკს. მაგრამ თუ არსით გაჩნდა საშველი, მაშინ კი სააშკარაოდ ხელთ ვიპყრობ მახვილს, ფიქურ მივეჭრები ჩემს დამლუბველთ, და ან მოვკლავ, ან შევაკვდები. ვფიცავ ჰეკატეს, ჩემს სათაყვანებელ ღვთაებას, ჩემს მწეს და მეოხს, სახლ-კარის და კერიის მფარველს, რომ მტერს ჩემზე არ გავაცინებ! ძვირად დავუსვამ მათ ამ ქორწილს და ჩემს განდევნას! მაშ, წინ, მედეა, ნულარ დაზოგავ ნურც შენს გრძნეულ ხელოვნებას, ნურც ხერხს და ღონეს. დაე, აღსრულდეს საქმე საზარი! დადგა ჟამი შურისგებისა!.. ვაი, სირცხვილო, ვაი, ამ ჩემს დღეს და მოსწრებას! ნუთუ დაუშვებ, რომ სიზიფეს წყეულმა მოდგამამ ამ ქორწინების წყალობით მწარედ დასცინოს ჰელიოსის თესლს და ნაშიერს? მაგრამ რას ვამბობ? თუ ბუნებამ ჩვენ, ქალები, იმგვარად შეგვქმნა, რომ სიკეთის ქმნის არ მოგვცა ნიჭი, სამაგიეროდ, სიავეში არ გვყავს ბადალი.

390

400

სტასიმონი პიჩველი

სტროფი I

ცუნდი აღმა იბრუნეს პირი წინდა მდინარეებმა,
სიმართლის ძალა გაქარწყლებულა,
ღვთაებრივ რწმენას ფეხქვეშ თელავს
კაცთა მზაკვრობა.
ო, იმედია, გაქარწყლდება ჩვენი აუგიც,
პატივს დასდებენ ამიერიდან
ქალების მოდგმას,
და ჩვენს ძვირსაც ველარვინ იტყვის.

ანცისტროფი I

კმარა, რაც ითქვა, ნულარ იტყვის
პოეტის ლექსი
ჩემს ვერაგობას,
დროა, გაისმას ჩემი ქებაც შენს საუფლოში,
ფებოს, პოეტთა სიტყვის მეუფევ.
საუკუნეთა გრძელ მანძილზე
რამდენი ავი

დაუთესია კაცთა მოდგმას,
დროა, გვასმინო მათი აუგიც.

430

სტროფი II

მამაპაპეულ სახლს მონყვეტილო,
შავად მღელვარე ფიქრითა და მკვნესარე გულით
გადმოგილახავს უსასრულო სივრცე ზღვისა,
საზარი კლდენი.

აქ, უცხო მხარეს, ცალად შთენილხარ
მეუღლისგან მოძულებული.
ვის რა შესცოდე, აქედანაც რომ გაძევებენ
შერცხვენილსა და შეგინებულს?

ანცისტროფი II

აღარც ფიცის წმინდა სიტყვები,
აღარც სირცხვილი აღარ ახსოვს
დიად ელადას!

ცას მიაშურა ყველაფერმა, რაც იყო წმინდა...

შენ კი – აღარც მამის სახლი,
აღარც სადმე მყუდრო სავანე.

წაურთმევია შენთვის სახლიც და სარეცელიც
მეფის ნორჩ ასულს.

440

ეპისოდური მეორე

შემოდის იასონი.

იასონი განა დღეს პირველად ვხედავ, ძალზე ხშირად ვყოფილვარ მონმე, რამდენი სიავის სათავეა ფუჭი სიშმაგე. შეგეძლო მშვიდად გეცხოვრა შენთვის ამ სახლში და ამ ქალაქში, თუკი მორჩილად დაჰყვებოდი მეფეთა ნებას, მაგრამ შენმა ენამ დაგლუპა. სწორედ მაგიტომ გაძევებენ. რა მენალვლება, რამდენიც გინდა მლანძლე, მაგინე, უკანასკნელი მიძახე კაცთა შორის; მაგრამ ახლა მეფის ოჯახსაც გადასწვდი და ღმერთს მადლობა შესწირე, რომ განდევნას გაკმარებენ მხოლოდ. მე, რაც შემეძლო, ცდა არ დამიკლია, რომ დამეცხრო მეფეთა რისხვა; ვთხოვდი, აქ დარჩენის ნება მოეცათ შენთვის, მაგრამ შენი არ მოიშალე, კვლავინდებურად ლანძღავდი და აგინებდი სამეფო ოჯახს; ჰოდა, შენს თავს დააბრალე, ქალაქიდან რომ გაძევებენ. მაგრამ მე, როგორც ერთგულ მეგობარს შეშვენის, ხელს ვერ აგალებ; მოვედი, რათა გაჭირვება არ ვაგრძნობინო ჩემს ცოლ-შვილს: ბევრი სიავე და სიმძიმელი გელის განდევნილს. ვიცი, რომ გძულვარ, მაგრამ მე მაინც არ შემიძლია ბოროტი მსურდეს შენთვის.

შედეგად ან, თანხსირო, სულმდაბალო, არც კი ვიცი, სხვა რა
 ვუნოდო მაგ ავკაცობას. მეგობრად კი არა, მოსისხლე
 მტრად მოსულხარ, უკვდავთა და მოკვდავთ მოძულეე.
 გამბედაობა ჰქვია, ან სითამამე, მოყვასს უმუხთლო
 და მერე თვალი გაუსწორო შენგან განწირულს? არა,
 ჩვენში სხვა სახელს სდებენ კაცთა ამ უკეთურ სენს – 470
 უტიფრობას! თუმცა მაინც კარგი ქენი, რომ მოხვედი:
 ყველაფერს პირში მოგახლი და გულს მოვიოხებ, შენ კი
 თავბედს და გაჩენის დღეს განწყევლინებ. დავიწყებ იმით,
 რომ მე გიხსენი, მონმედა მყავს ყველა ელინი, ვინც შენ-
 თან ერთად „არგოთი“ მოადგა კოლხეთს; გიხსენი, როცა
 დაგავალეს გაგეხედნა ცეცხლისმფრქვეველი ხარები,
 დაგეხნა და დაგეთესა სიკვდილის ველი; მე მოვკალი
 მარად ფხიზელი გველეშაპი, თავისი საზარელი ტანით 480
 ოქროს სანმისზე შემოგრაგნილი; მოვკალი და სასომიხ-
 დილს კვლავ აგინთე ხსნის ნათელი. შენი გულისთვის
 დაუფტევე მშობელი მამაც, სამშობლოც, ჩემი სახლ-
 კარიც და პელიონის იოლკოსში გამოგყევი: ვნების
 სახმილმა დამივსო გონების თვალი. მისსავე შვილებს
 საზარელი სიკვდილით მოვაკვლევეინე პელიასი და სამუ-
 დამოდ გიხსენი თავზარდამცემი შიშისაგან. ხომ ამდენი
 სიკეთე გიყავ, კაცთა შორის ყოვლად უღირსო, შენ კი 490
 რა მომაგე სანაცვლოდ? მილალატე, სხვაზე გამცვალე.
 უშვილძირო რომ ყოფილიყავი, ვინ იცის, იქნებ გამეგო
 და მეპატიებინა კიდევ ახალი სარეცლის ნდომა-სურ-
 ვილი. მითხარი, სად გაქრა შენი ფიცი? ოჰ, რამდენჯერ
 გიძებნია ვნებაატანილს ჩემი ხელები, ჩემი მუხლები!..
 ვაიმე, რას ველოდი და რა შემრჩა ხელში? როგორ გამ- 500
 იცუდდა ყველა იმედი? როგორღა ვირწმუნო შენი მეგო-
 ბრობა? ან რა სიკეთეს უნდა ველოდე შენგან? მაგრამ
 კვლავ გკითხავ, რომ სირცხვილმა დაგწვას, დაგდალოს:
 რას მიბრძანებ, საით წავიდე? ვინ შემეფარებს? მამაჩემი,

რომელსაც შენი გულისთვის ვულალატე? თუ პელიასის ასულები? დიდი პატივით კი მიმიღებენ თავიანთი მამის მკვლელს! ასეა საქმე: მათ, ვინც მიყვარდა, თვით ვულალატე, ხოლო ისინი, ვისაც ჩემი კი არა, მხოლოდ შენი გულისთვის ვუმტრე, არ დამინდობენ. ვაიმე, ბედკრულს! ესეც შენი ალთქმული სახელი და პატივი! ო, რა ქმარი მყავს, რამდენი ქალი შემომნატრის მთელს ელადაში! თუ უმწეოს და უთვისტომოს შვილებითურთ განმდევნიან ამ ქალაქიდან, სახელი მაშინ დაიკვეხნოს ახალმა სიძემ, როცა მისი მხსნელიცა და უბედური შვილებიც კარდაკარ დაიწყებენ ნანწალს. ო, ზევსო, რატომ მიეცი კაცს ყალბი ოქროს გამოცნობის უნარი, ფლიდს კი შუბლზე არ ამოშანთე ნიშანი მისი სიმუხთლის და ვერაგობისა?

510

კ ო მ ი ფ ე ო, ვინ დააცხროს საზარი რისხვა,
როს სიყვარულის ნაცვლად მტრობა
ისადგურებს მოყვასთა სულში.

520

ო ა ს ო ნ ი ახლა მჭირდება, თუ მჭირდება ენამჭევრობა; მესაჭისა არ იყოს, სიფრთხილე მმართვეს: დაუყოვნებლივ დავუშვებ აფრას, რომ ერთიანად არ წამლეკოს ავციობის შმაგმა გრიგალმა. ძალიან კი აზვიადებ შენს მხარდაჭერას, მაგრამ პირადად მე თუ მკითხავ, ღმერთთა და კაცთა შორის მხოლოდ კიპრიდას ვსახავ ჩემს ერთადერთ მწედ და მეოხად, მხოლოდ მას ერთს ვუმაღლი იმას, რომ კეთილად დაგვირგვინდა ჩვენი მგზავრობა. ჭკვიან ქალად გთვლი, მაგრამ ვიცი, არაფრად გეპიტნავენ, თუ ვიტყვი, რომ თავისი ბასრი ისრებით მხოლოდ ეროსმა ჩაგაგონა, გეშველა ჩემთვის. თუმცა რაცა ვთქვი, ისიცა კმარა. შენს სამსახურს როდი უარვყოფ, მაგრამ აქვე უნდა ითქვას, რომ სანცვლოდ მეტიც მოგაგეჟერ ერთი, ბარბაროსთა ქვეყნიდან გამოგიტაცე და ელადაში დაგამკვიდრე, სადაც შეიცან სამართალი და

530

540

კანონები, შენს სამშობლოში გამეფებული თვითნებობისა და ძალმომრეობის ნაცვლად. აქ, ელადაში, დიდი თუ პატარა, ყველა ბრძნად გასახავს, შორს გავარდნილა შენი სახელი, ხოლო იქ, ქვეყნის დასალიერს რომ დარჩენილიყავი, ვინ შეიტყობდა შენს სიბრძნეს? რად მინდა ოქრო, ან ორფევესის ბრწყინვალე ნიჭი, თუკი ვერავის განვაცვიფრებ? შენ თვითონ მაიძულე, თორემ, მართალი გითხრა, ამის თქმას არც ვაპირებდი. ახლა კი ჩემს ქორწინებაზე მოგახსენებ: ღმერთმანი, ჭკვიანურად და კეთილგონივრულად მოვიქეცი, შენს სასიკეთოდ და ჩემი შვილების საკეთილდღეოდ. მშვიდად მისმინე! ხომ იცი, იოლკოსიდან გამოქცეულმა რამდენი უბედურება გადავიტანე; ჩემებრ დევნილისა და მიუსაფრისთვის სწორედ ხსნა იყო მეფის ასულის ცოლად შერთვა. ნუ გგონია, თითქოს შენი სარეცელი მოვიძულე, სხვისადმი ვნებით აღმოდებულმა, ან თითქოს იმას ვესწრაფვი, რომ რაც შეიძლება მეტი შვილი მყავდეს. არა, მეყოფა ისიც, რაცა მყავს, და ამ მხრივ ვერაფერს გისაყვედურებ. ცოლი იმიტომ შევირთე, რომ უზრუნველად გვეცხოვრა და გაჭირვება არ განგვეცადა, რადგანაც ვიცი, რომ უბედურს და ღარიბ-ღატაკს მეგობრებიც კი გაუზრბიან. ეგეც იყოს, მე მინდოდა ღირსეულად აღმეზარდა ჩემი შვილები, როგორც შეშვენის ჩემს გვარიშვილობას, და ახალი ძმები მიმეცა მათთვის, რათა ძლიერი და სვებდნიერი ყოფილიყო ჩემი მოდგმა. შენ რაღად გინდა მეტი შვილი? მე კი მჭირდება, რათა იმათი წყალობით, ახალმა მეუღლემ რომ უნდა მიშვას, ვემსახურო შენს მიერ შობილთ. ხომ მართალი ვარ? ვიცი, უთუოდ კვერს დამიკრავდი, ეჭვიანობა რომ არ გიმღვრევდეს გულს. ქალები ბედნიერად თვლით თავს, თუკი თქვენს სარეცელს არაფერი ემუქრება, მაგრამ თუ ქმარს ორგულობა შეატყვეთ, მორჩა, აღარც ერთგული მეგობარი გნამთ და

550

560

570

აღარც კეთილი მრჩეველი; ზიზღით და სიძულვილით უცქერით ყველას. ნეტავი, ბავშვები რაღაც სხვა გზით იბადებოდნენ და ქალი სულაც არ ერიოს ამ საქმეში; რამდენ უბედურებას გადაურჩებოდა კაცთა მოდგმა.

კოწიფე სიტყვა კი კარგად მოგიქარგავს, იასონ, მაგრამ ნუ მიწყენ, თუ სიმართლეს გეტყვი, მაინც ცოლის მტერი ხარ და მოლაღატი.

მედეა ერთხელ კიდევ ვრწმუნდები, რამდენი რამ განმასხვავებს დანარჩენ მოკვდავთაგან. ასწილ უმკაცრეს სასჯელს ვსდებ ყველას, ვინც ცდილობს ენამჭევრობით შენიღბოს უსამართლობა: მოქარგული ენით შენიღბული კი ყოველგვარ უსამართლობას ჩაიდენს. აი, შენც ჩემს წინაშე დგახარ და შემპარავი სიტყვით ცდილობ თვალი ამიხვიო, მაგრამ ერთს გეტყვი და უშაღვე გავაქარწყლებ მთელს შენს მცდელობას. ფლიდი რომ არ იყო, ქორწინებამდე მე გამანდობდი მაგ შენს განზრახვას: შენ კი უჩემოდ შეირთე ცოლი. 580

იასონი მეთქვა, თორემ ხელს შემინყოფდი! დღემდე გონს ვერ მოსულხარ, შმაგი, რისხვით ცნობამიხდილი. 590

მედეა შენ სულ სხვა რამის შიში გქონდა: ვაითუ, სიბერის დღემდე ბარბაროსის ქმარი მერქვასო.

იასონი სცდები, მაგის გამო როდი შემირთავს მეფის ასული. აკი გითხარი, შენი ხსნა მსურდა-მეთქი. მინდოდა ჩვენს შვილებსაც ძმებად ჰყოლოდათ უფლისწულნი, მთელი ჩვენი გვარისა და ოჯახის საკეთილდღეოდ.

• მედეა რა თავში ვიხლი სიმწრის ფასად მოპოვებულ კეთილდღეობას, ან იმნაირ ბედნიერებას, გულს რომ გაგიხეთქს?

იასონი ღმერთებს ევედრე, მეტი ჭკუა მოგცენ, რათა ერთ-

მანეთში არ ურევდე სასარგებლოსა და საზიანოს, ბედ-
ნიერებას კი უბედურებად არ თვლიდე.

600

მედეა დამცინი კიდეც?.. შენ რა გიჭირს... მე შენ გეტყვი,
თავშესაფარი გაქვს საძებნელი... მე ვიკითხო, უდაბნოდ
რომ მექცა ქვეყანა.

იასონი შენ თვითონ ირჩიე ასეთი ხვედრი, სხვას ნუ აბრალებ.

მედეა რაო? მე გავთხოვდი? მე გიღალატე?

იასონი წყევლით აავსე მეფის ოჯახი.

მედეა არც შენს ოჯახს მოვუშლი წყევლას.

იასონი კმარა, რა აზრი აქვს ამაზე დავას? თუკი რამ გჭირ-
დებათ შენც და ბავშვებსაც, მითხარი, ნუ მომერიდები;
მზადა ვარ, დიდსულოვნად გამოგიწოდო დახმარების
ხელი. წერილს მიგიწერ ჩემს მეგობრებთან და ისინი
მფარველობას არ მოგაკლებენ. მაგრამ თუ არ მიიღებ
ჩემს დახმარებას, იცოდე, დიდ სისულელეს ჩაიდენ,
ქალო. მოთოკე ეგ შენი რისხვა. მერწმუნე, ასე გიჯობს.

610

მედეა არც შენი მეგობრები მჭირდება და არც შენი მონ-
ყალება. ტყუილად მთავაზობ. უკეთური ქმრისგან მოძ-
ღნილი თაფლიც კი შხამად მექცევა.

იასონი ღმერთია მონმე, მოვედი, რომ არაფერი მომეკლო
შენთვის და ჩემი შვილებისათვის, მაგრამ კერპმა წიხლი
მიკარი სიკეთეს. მით უარესი შენთვის (მიდის).

620

მედეა წადი! ვხედავ, მოგენატრა ახალი ცოლი; სული
გელევა, როდისა ნახავ. სასახლეშიც მოუთმენლად
მიგელიან; მაგრამ ღმერთს ვფიცავ, შხამად შეგარგებ
მაგ ქორწინებას.

სცნოფი II

სტასიმონი მეორე

სტროფი I

გუნდი როცა უწყალოდ შმაგობს ეროსი,
ველარც დიდებას და ველარც სახელს
ველარ მოიხვეჭს კაცი,
ტრფობით გახელებული. 680
მაგრამ როდესაც კიპრიდა მხოლოდ
სიხარულით და სინაზით გვათრობს,
რა შეედრება ამ ნეტარებას?
გემუდარები, ქალღმერთო, ნურასდროს მტყორცნი
შენს ოქროს ისრებს,
რომ არ დამდაგოს ვნების სახმილმა.

ანტისტროფი I

მიბოძე მხოლოდ მშვიდი ვნება,
უკვდავთა უტკბესი ნიჭი,
მარიდე რისხვა, გულისწყრომა,
სიბოხოქრე ვნებათაღელვის, 640
სხვისი სარეცლის

ნდომა-სურვილი.
ულრუბლო ჰყავ და
უზრუნველი
ცოლ-ქმრის ცხოვრება,
გვედრი, ქალღმერთო.

სტროფი II

ჰოი, სამშობლოვ, სახლ-კარო ჩემო,
ღმერთმა მარიდოს უთვისტომობა,
განდევნილის ტანჯვითა და ვაებით სავსე
სიცოცხლის დღენი.
სიკვდილი მიჯობს ამგვარ ყოფნას,
სიკვდილი მიჯობს,
ო, ღმერთო, მტერსაც არ ვუსურვებ
უსამშობლობას.

650

ანტისტროფი II

სხვას როდი უთქვამს, თვითონვე ვხედავ:
აღარც სამშობლო, არც მეგობარი!
ვინ განუგეშებს, სვედავსილო,
ვინ შეგივრდომებს?
სიკვდილი ორგულს და უმადურს,
ვინც გულს არ მისცემს გულისთვის
მოყვასს.
ღმერთო, მარიდე პირშავი კაცი.

660

ეპისოდონი შესაქე

შემოდის ეგეესი მხლებლებითურთ.

ეგეესი იხარე, მედეა! მეგობრებს უფრო თბილი სიტყვით ვერავინ მიესალმება.

მედეა ღმერთმა გახაროს, ბრძენთაბრძენი პანდიონის ძევ! სად ყოფილხარ?

ეგეესი დელფოში გახლდი, ფებოსის ძველ სამისნოში.

მედეა რა საქმე გქონდა?

ეგეესი უშვილობის წამალს ვეძებდი.

მედეა ო, ღმერთო, ნუთუ დღემდე უშვილო ხარ?

670

ეგეესი ჰო, უშვილო ვარ. არ ვიცი, რომელმა ღმერთმა დამწყევლა.

მედეა ცოლი გყავს თუ ჯერ არ შებმულხარ ცოლქმრობის უღელში?

ეგეესი არა, არ გავქცევივარ მე მაგ უღელს.

მედეა მერედა, რა გაუწყა მისანმა?

ეგვესი ვინ ჩახვდება მის გამოცანას?

მედეა მაინც რაო? არ შეიძლება მეც გამანდო?

ეგვესი რა თქმა უნდა. აქ სწორედ შენი სიბრძნეა საჭირო.

მედეა მაშ, მითხარი, თუ შეიძლება.

ეგვესი ნუ გამოიღებ ტომრიდან ფეხსო.

მედეა სანამ რამეს არ აასრულებ, ანდა სადმე არ მიხვალო? 680

ეგვესი დიახ, სანამ მამაბაპეულ სახლს არ დაუბრუნდებიო.

მედეა მაშ, აქ რისთვისლა მოსულხარ?

ეგვესი პიტვესი თუ გაგიგია, ტრეძენის მეფე?..

მედეა ღვეთისმოსაობით განთქმული ძე პელოფსისა?

ეგვესი სწორედ მას უნდა ვაუწყო მისნის სიტყვები.

მედეა ბრძენი კაცია, მაგისტანები გამოუცვნია?

ეგვესი თანაც, ყველაზე სანდო მეგობარია ჩემი.

მედეა ღმერთმა ხელი მოგიმართოს, ეგვეს; აგისრულდეს,
რასაცა ნატრობ.

ეგვესი კი, მაგრამ, შენ რა სახე ჩამოგტირის, თვალეები რად
ჩაგშავებია?

მედეა ქმარმა მიმუხთლა, კაცთა შორის ყოვლად უღირსმა. 690

ეგვესი რას ამბობ? უფრო ნათლად მამცნე შენი გულის
წუხილი.

მედეა საშინლად შეურაცხმყო სულ უმიზეზოდ.

ეჭვესი მაინც რა მოხდა, აღარ მეტყვი?

მეღვა სხვა ქალი შემოჰყავს ჩემს ოჯახში დიასახლისად.

ეჭვესი მაგას როგორ გაბედავდა! ვაი, სირცხვილო!

მეღვა მაშ, იცოდე: ყველა მოიძულა, ვინც თავის თავს ერჩია გუშინ.

ეჭვესი ფუ, მის კაცობას! შენი თქმისა არ იყოს, უღირსი ყოფილა მართლაც.

მეღვა მეფის ასული მოჰყავს ცოლად.

700

ეჭვესი ვინაო? ყური ხომ არ მატყუებს?

მეღვა კორინთოს მეფის ასული-მეთქი.

ეჭვესი ახლა კი მესმის შენი ვაება.

მეღვა მთლად დავიღუპე, ქალაქიდანაც მაძევებენ.

ეჭვესი ეს კიდევ რალა ღვთის რისხვაა?

მეღვა გეუბნები, კორინთოდან მაძევებს-მეთქი მეფე კრეონი.

ეჭვესი კი, მაგრამ, იასონი თანახმაა?

მეღვა სიტყვით არა, მაგრამ საქმით კი მეფის ნება-სურვილს ასრულებს. მუხლმოდრეკილი გევედრები, გემუდარები, შემინწყალე მე საცოდავი. ყველასგან დევნილს ნუ გამ-
წირავ, მიუსაფრად ნუ მიმატოვებ. მიმიღე შენს ქვეყა-
ნაში, შენს სასახლეში, აგრემც ღმერთები შეგენიონ და
გიბოძონ ნანატრი შვილი, ცოცხალს – იმედად, მკვდარს –
დამტირებლად. არც კი იცი, რა ბედს ენიე: უშვილძიროდ
არ გადაეგები, მე ვუნამლებ შენს უშვილობას.

710

მტყვესი გულით მინდა, რომ დაგეხმარო: ღმერთებიც ამას მინესებენ და შენი ალთქმაც ამასვე მავალდებულებს, – შვილი გეყოლებაო? მაშინ ხომ ჩემზე ბედნიერი კაცი აღარ იქნება ქვეყნად. აი, რას გეტყვი: თუ ჩემს ქვეყანაში ჩამოხვალ, ვეცდები, ისე გიმასპინძლო, როგორც წესია და რიგია. მაგრამ ჩემგან არ ეგების, თან წაგიყვანო, ხოლო თუ შენ თვითონ მენწვევი ჩემს სასახლეში, უბატონოდ ხმას ვერვინ გაგცემს, არავის დავაჩაგრინებ შენს თავს. მაგრამ ეს ქვეყანა კი უჩემოდ უნდა დასტოვო: არც მე მინდა, რომ ჩემი მასპინძლები შენს გამო მოვიმდურო.

720

730

მედეა კეთილი, მაგრამ შენი სიტყვების თავდებად რა უნდა მქონდეს?

მტყვესი ნუთუ არ მენდობი? სთქვი, რა გაეჭვება?

მედეა ნდობით კი გენდობი, მაგრამ ხომ იცი, რამდენი მტერი მყავს, პელიასის სახლეულიცა და მეფე კრეონიც. მაშ, შემომფიცე, რომ ჩემს თავს ხელში არ ჩაუგდება მათ. თორემ ისე, მარტოოდენ ლიტონ სიტყვას, რომელიც ფიცით არ არის განმტკიცებული, რა ფასი აქვს? ჩემი მტრები შენი მეგობრები და მოკავშირეები არიან. ელჩებსა და შიკრიკებს დაგახვევენ, დაჟინებული მოთხოვნებით აგიკლებენ და ხომ შეიძლება, ბოლოს და ბოლოს, შენც ძალაუნებურად ქედი მოიხარო და მათ ნებას დაჰყვე? ვინა ვარ მე – ერთი სუსტი და უმწეო ქალი. ჩემი მტრები კი მეფეები არიან.

740

მტყვესი მეტისმეტი სიფრთხილე და წინდახედულება ჩანს შენს სიტყვებში. მაგრამ რაკი გული ასე გითქვამს, არც იმაზე გეტყვი უარს, რომ შემოგფიცო. ალბათ, ჩემთვისაც ასე აჯობებს: უფრო თამამად ვეტყვი შენს მტრებს, რომ ფიცითა ვარ შეკრული და შენც უფრო იმედიანად

იქნები. მაშ, მითხარი, რომელი ღმერთების წინაშე შემოგფიცო?

მედეა დედამიწის, მამაჩემის მამის – ჰელიოსისა და უკვდავ ღმერთთა მთელი ხომლის წინაშე.

ეგვესი მაშინ ისიც მითხარი, თუ რაზე მაფიცებ.

მედეა იმაზე, რომ შენი ქვეყნიდან არ გამაძევებ და, ვინც უნდა გთხოვოს, ცოცხალი თავით არ მიმცემ მტრებს. 750

ეგვესი ვფიცავ მიწას, მზის ნათელს და, მასთან ერთად, სხვა ღმერთებსაც, რომ ჩემს ალექმას არ ვუღალატებ.

მედეა კმარა. ახლა ისიცა სთქვი, თუ ფიცის გატეხისათვის რა მოგესაჯოს.

ეგვესი რაც ეკუთვნის ღვთის პირით გადამდგარს.

მედეა გზა მშვიდობისა! ყველაფერი კარგად იქნება. მალე მეც უკან გამოგყვები; მხოლოდ მანამდე უცილობლად ავასრულებ იმას, რაც მინდა და რასაც ვესწრაფვი.

ეგვესი მხლებლებითურთ მიდის.

კოჭიფე მაიას ძეო, მოგზაურთა დიდო მფარველო,
შენ უწინამძღვრე ეგვესს, მშვიდობით
შინ მიიყვანე!

760

აგიხდეს, მეფევე, ყველა სურვილი.

ჰოი, ვაჟკაცო კეთილშობილო,

შენი სიქველის დღეს სასახელოს

შევესწარ საქმეს.

მედეა ზევსო, შენც – ზევსის სამართალო და მზის ნათელო! ახლა კი ძღვევას მომანიჭებს, დობილებო, განგების ძალა. გზა ხსნილი მაქვს. იმედი მომეცა, რომ დაუსჯელად ვერ გადამირჩებიან მტრები. რადგან ეს კაცი ჩემს

ნამდვილ მხსნელად მომეველინა: საიმედო ნავსაყუდელის გამიხსნა კარი; სწორედ იქ ჩავუშვებ ჩემი ხომალდის ღუზას. მონყალედ მიმიღებს პალადას სახელოვანი ქალაქი. ახლა კი ყველაფერს მოგახსენებ, რასაც ვაპირებ. ვაი, რომ საამოს ვერაფერს გეტყვი.

ერთ ჩემს მხეველს იასონთან გავაგზავნი და აქ მოსვლასა ვთხოვ. ალერსიანად, შემპარავი სიტყვით დავხვდები: ვეტყვი, შენს ქორწინებასაც ვინონებ და აღარც მოლაღატედ გთვლი-მეთქი. ვთხოვ, ბავშვებს მაინც მისცენ კორინთოში დარჩენის ნება. იმიტომ კი არა, თითქოს მართლა ვაპირებ ჩემი შვილები მტრების ხელში დავტოვო სანამებლად, არამედ იმიტომ, რომ ვერაგულად მოვუსწრაფო სიცოცხლე მეფის ასულს. ვითომ შეწყალების სათხოვნელად გავგზავნი ჩემს პატარებს და მათი ხელით საჩუქარს ვაახლებ სასძლოს: უძვირფასეს სამოსელს და ოქროს გვირგვინს. როგორც კი სამოსს შეეხება და ტანთ ჩაიცვამს, საშინელი წამებით ამოხდება სული, მასაც და სხვასაც, ვინც ხელში აიღებს ჩემს საჩუქარს, – ისეთი შხამით გავჟღინთე იგი. მაგრამ ვაი, რომ ამით არ დამთავრდება საქმე. მწარედ დავტირი იმას, რაც უნდა ჩავიდინო შემდეგ: მე თვითონ უნდა დავხოცო ჩემი შვილები, ვერავინ დაიხსნის საბრალთ. და როცა მინასთან გავასწორებ იასონის სახლ-კარს, აქედან გადავიხვეწები, ჩემი საყვარელი შვილების მკვლელი, საზარი საქმისთვის შეჩვენებული. არ გავაცინებ ჩემზე მტერს, ო, საყვარლებო. მერე კი, თუნდაც მოვკვდე, რაღად მინდა თავი ცოცხალი? აღარც სამშობლო, აღარც მამის სახლი, არც რამ საშველი ბოროტისაგან თავდასაღწევად. ოჰ, რად ვერწმუნე მუხანათი ელინის ფიცს? რად მივატოვე ან სამშობლო, ან მამის სახლი? მაგრამ, ღვთის შეწვევით, საკადრისს მივუზღავ ვერაგს. ველარასოდეს გაიხარებს ჩემგან ნაშობი

შვილების ცქერით, ველარც ახალი მეუღლე აჩუქებს შვილებს, რადგანაც ჩემგან მოწამლულს საზარელი სიკვდილი ელის. ვერავინ მიწოდებს სუსტს და უმწნოს, რადგანაც სულ სხვაგვარია ბუნება ჩემი. მტრისთვის – სასტიკი, მოყვრისთვის კი – კეთილმონყალე. ესაა წესი ამაყი სულის. 810

კოწიფე რაკი თვით გვამცნე, რასაც აპირებ,
მე, როგორც შენი კეთილმოსურნე
და მოკვდავთა კანონების ერთგული მცველი,
გირჩევ, მაგ შავბნელ განზრახვაზე
ხელი აილო.

მედეა სხვა გზა არა მაქვს. შენ კი რა გიჭირს: სხვა სხვის
ომში ბრძენიყო, გამიგონია.

კოწიფე მამ, შენს სისხლსა და ხორცს გასწირავ?

მედეა ამით ჩემს ქმარს დავცემ, დავამხო.

კოწიფე კი, მაგრამ, თავსაც რომ ილუპავ?

მედეა დე, დავილუპო! სულ ფუჭია, რაღას მარგებს ან შენი სიტყვა?.. (*ძიძას*) შენ კი გასწი და ახლავე იასონი აქ მომგვარე. შენზე სანდო და ერთგული ამ საქმეში არავინა მყავს. და თუ მართლა თანაუგრძნობ შენს ქალბატონს, თუკი ქალი გქვია თავადაც, ამ ჩემს განზრახვაზე სიტყვა არ დაგცდეს, კრინტი არ დასძრა. 820

ძიძა მიდის.

სტასიმონი მესამე

სტროფი I

ჯუნდი ერეხთიდების ნეტარო მოდგმავ,
თქვენ, ღვთივშობილნო, ოდიტგანვე თავისუფალი
მინა-წყლის მკვიდრნო! ღვთიური სიბრძნის
მაღლით ზრდილნი ნაზი ნარნარით
რომ დანანაობთ ჰაეროვან სივრცეში, სადაც
ოქროსთმიანი ჰარმონიის ცხრა ნაშიერი –
ცხრა სხივოსანი პიერიდი თქვენთანა სუფევს.

830

ანტისტროფი I

სადაც კეფისის კამკამა ზვირთი
ნაზი ალერსით თავს ევლება კიპრიდას სხეულს,
სადაც ქალღმერთის სუნთქვასავით მსუბუქი ჭავლი
ირგვლივ იფრქვევა და ვარდნარად აქცევს ნაპირებს;
ო, იმ ვარდებით შემკულ ლამაზ თმებს
მათი სურნელი თან ახლავს მუდამ
და მარად ხარობს იქ სიყვარული,
გულის სალხინო.

840

სცროფი II

როგორ მიგიღოს წმინდა მდინარის
ქალაქმა, ანდა მეგობარმა ვით შეგივრდომოს
შვილების მკვლელი?
რა საზარელი იქნება ხილვად,
როს სისხლიანი ჭრილობები
ყაყაჩოსფრად ააფორეჯებს
ნორჩების სხეულს.
ო, მუხლმოყრილი გევედრები, გემუდარები,
ხელს ნუ გაისვრი უმანკო ბავშვების სისხლში.

850

ანცისცროფი II

რა გული მოგცემს,
ანდა მკლავი სად ჰპოვებს ძალას,
რომ სასიკვდილოდ გაიმეტო შენი შვილები?
როცა ჩახედავ იმათ უმანკო
თვალებს, ო, ნუთუ მდუღარე ცრემლი
ხელშივე არ შეგაყინავს
სასიკვდილოდ შემართულ მახვილს?
არა, ვერ შესძლებ, ვერ გასწირავ,
როს მუხლმოყრილნი
შემოგტირებენ, შეგვიბრალო.

860

ეპისოდური მეოთხე

შემოდის იასონი.

იასონი მიხმე და მოველ. თუმცა კი მტრად მთვლი, მაინც მზადა ვარ, მოგიხმინო. მითხარი, რა გსურს?

მედეა გთხოვ მომიტევეო, რაც წელან გკადრე. იმდენ ხანს გვაერთებდა ჩვენ სიყვარული, რომ, ალბათ, მაპატიებ წამიერ თავდავიწყებას. ახლა კი გონს მოვეგე და მწარედ ვყვედრი ჩემსავე თავს: „რა გინდა, შე უბედურო, რატომ მრისხანებ, ან რად ეურჩები შენსავე კეთილისმსურველთ? რას ერჩი კორინთოს მბრძანებლებს, ან კიდევ შენს ქმარს, რომელიც მხოლოდ შენზე ზრუნავს, ცოლად რომ ირთავს მეფის ასულს, რათა შენს შვილებს, მათსავე სასიკეთოდ და საკეთილდღეოდ, უფლისწულნი შესძინოს ძმებად? ნუთუ არ შეგიძლია მრისხანება ჩაიკლა გულში? რად შმაგობ, როცა თვით უკვდავი ღმერთები გწყალობენ? განა შენს შვილებს მოვლა-პატრონობა არ სჭირდება? მე შენ გეტყვი, სამშობლო გაქვს ან ერთგული მეგობრები გახვევიან ირგვლივ! აი, ამ ფიქრმა მაგრძნობინა მთელი ჩემი

870

უგუნურება და შემაგნებინა, რა უაზროა ფუჭი სიშმაგე. ახლა კი გაქებ: ღმერთმანი, ბრძნულად მოიქეც, როცა გადაწყვიტე ახალი ცოლი შეგერთო. ვაი, რომ ბრიყვი გვიანდა მოვედი გონს. მე თვითონ უნდა დაგხმარებოდი და ხელი შემენყო შენთვის: თვითონვე მემსახურა სიამტკბილობით და ფეხქვეშ ფიანდაზად გავგებოდი ახალ სასძლოს. ეჰ, რას იზამ! ჩვენ, ქალები, ისა ვართ, რაც ვართ. მეტს ნურაფერს მათქმევიწებ ჩვენზე. არ შეგფერის სუსტ ქალთან ჯიბრი. არ გეკადრება, მის სისულელეს სისულელითვე უპასუხო. რა ვქნა, შევცდი, მაგრამ ბოლოს მაინც ვისწავლე ჭკუა და სწორ გზას დავადექ. *(სახლიდან იხმობს ბავშვებს)*. მოდით, შვილებო, მოეხვიეთ მამათქვენს და ჩემთან ერთად უთხარით, რომ მეგობრების მიმართ ნყენას არ ჩაიხვევთ გულში. აბა, ჩქარა გაუნოდეთ მარჯვენა ხელი! *(ჩუმად, თავისთვის)* ვაიმე, ბედკრულს, რა შავი ფიქრი მიტრიალებს თავში, რა ნაღველი შემომწოლია გულს. ვაიმე, შვილებო! ნეტა, რამდენი ხნის სიცოცხლე დაგრჩათ, რამდენ ხანს კიდევ მინერია დავტკბე თქვენი ნაზი ხელებით? ცრემლად ვიღვრები უბედური, შიშით ვცახცახებ... დიდხანს ვიყავი მამათქვენზე მწყრალად და ახლა, როცა შევეურიგდი, ცრემლს ველარ ვიკავებ.

905

კო სი ფე მეც მდულარე ცრემლს ვაფრქვევ თვალთაგან, ღმერთმა გაკმაროს უბედურება.

ი ა ს ო ნ ი მომწონს ეგ სიტყვა, ძველი ნყენა კი აღარ მახსოვს. ვიცი, რაც არის ქალის ჯილაგი: გულისწყრომას ველარ იოკებს, როცა ქმარი სხვას ირთავს ცოლად. კიდევ კარგი, ბოლოს მაინც მოეგე გონს და შენსავ სასიკეთოდ იცვალე აზრი. ჭკვიანი ქალი ყოველთვის ასე იქცევა... თქვენ კი, შვილებო, ღვთის შეწევნით, მზრუნველობას არ მოგაკლებთ მამათქვენი. იმედი მაქვს, მოვა დრო და,

910

თქვენს მომავალ ძმებთან ერთად, ბადალი არ გეყოლებათ კორინთოს თავკაცთა შორის. მაშ, იზარდეთ, დანარჩენი კი მამათქვენსა და თქვენს მფარველ ღმერთებს მიანდეთ. ნეტავი, თქვენს ჭაბუკობას მომასწრო, ჩემი მტრისა და ორგულის ჯიბრზე... შენ კი კვლავ სტირი? კვლავ ცრემლები გისველებს ღანვებს? რად მარიდებ შენს ლამაზ სახეს? სატირალი რა გითხარი?

920

მედეა არაფერი. ბავშვებზე ფიქრმა წამილო.

იასონი ნუ გეშინია, არაფერს გავუჭირვებ.

მედეა მჯერა, შენი გულწრფელობა როდი მათეკვებს, მაგრამ ხომ იცი, ქალი ტირილით იოხებს გულს.

იასონი სატირალი რა სჭირთ? ეგ კი მეტისმეტია.

მედეა დედა ვარ მათი, მე ვშობე, მე ვანოვე ძუძუ, და როცა მზეგრძელობა უსურვე მათ, გულმა უცებ რეჩხი მიყო, ნეტა, მამის სურვილი თუ აუხდებათ-მეთქი... მაგრამ კვლავ მივუბრუნდეთ ჩვენს სიტყვას: ზოგი რამ უკვე გითხარი, დანარჩენს ახლა მოგახსენებ. მაშ, ასე, მეფეს ჩემი განდევნა სურს. კეთილი, მეც ასე მიჯობს. აღარც შენ შეგიშლი ხელს და აღარც მეფეს ვეურჩები, რომელსაც თავისი სახლის მტერი ვგონივარ. დღესვე გავეცლები აქაურობას. მაგრამ ბავშვებმა რა დააშავეს? რატომ უნდა მოაკლდეთ მამის მზრუნველი ხელი? რა იქნება, სთხოვო კრეონს, აქ, კორინთოში დარჩენის ნება მისცეს ჩვენს შვილებს?

930

940

იასონი თხოვნით კი ვთხოვ, მაგრამ დამეთანხმება?

მედეა მაშინ შენს ცოლს ათხოვინე მამამისისთვის, რომ ბავშვები მაინც დატოვონ.

იასონი მე მგონია, არ მეტყვის უარს.

მედეა თუკი ქალია და ქვის გული არ უდევს მკერდში...
მეც ხელს შეგიწყობ, ბავშვების ხელით უძვირფასეს
საჩუქარს ვაახლებ შენს ცოლს – მსუბუქ სამოსელს და
ოქროს გვირგვინს. გარწმუნებ, მათი ფასი ჯერ არ უნახ-
ავს კაცის თვალს. *(მხევლებს გასძახის)* ჰეი, მისმინეთ, 950
ახლავე აქ მომართვით ტანსამკაული! *(იასონს)* ო, ათას-
გზის ბედნიერი ყოფილა იგი, შენებრი კაცი რომ შეხვდა
ქმრად და, ამასთანავე, ძღვნად მიიღო უცხო რამ განძი,
მამაჩემის მამამ, ჰელიოსმა რომ უსახსოვრა თავის მემ-
კვიდრეთ. *(მხევალს შემოაქვს საჩუქრები, რომლებსაც მედეა
თავის შვილებს გადასცემს)*. აიღეთ, ჩემო პატარებო, ეს
საქორწინო საჩუქარი და ძღვნად მიართვით ბედნიერ
სასძლოს, მეფის მომხიბლავ ასულს. ძღვენიაო, ამაზე
ითქმის!

იასონი ხომ არ გაგიჟდი, განა ასეთი განძი შენ თვითონ 960
განყენს? იქნებ გგონია, რომ მეფის სასახლეს ან ძვირ-
ფასი სამოსელი აკლია, ან ოქრო-ვერცხლი? რაც შენია,
შენავე გქონდეს, ნუ გააჩუქებ. თუკი რამედ მთვლის,
დამერწმუნე, ეგ შენი ძღვენი სრულიად ზედმეტია.

მედეა მაგას ნუ იტყვი; ძღვენი ღმერთებსაც არ აწყენთო,
გამიგონია; მოკვდავთ კი, მით უმეტეს, ერთი ოქრო
მეტად უღირთ ათას სიტყვაზე. ბედი დღეს შენს ახალ
ცოლს სწყალობს, ღმერთიც წყალობის თვალით
უყურებს: ნორჩია, ნაზი, სადედოფლოდ გამზადებული.
ოღონდ კი ჩემს შვილებს განდევნა ავაცილო თავიდან
და სულს არ დავიშურებ, არამცთუ ოქროს... აბა, ბავშ-
ვებო, ახლავე გასწით მბრძანებლის სრა-სასახლეში, 970
მამათქვენის ახალ ცოლს, ჩემს ქალბატონს ეახლეთ,
მუხლი მოუყარეთ და შეევედრეთ, ქალაქიდან არ გაგა-
ძევონ. თან ძვირფასი ძღვენიც მიართვით. მხოლოდ
გახსოვდეთ, ძღვენი თვითონ, თავისივე ხელით უნდა

აილოს... ახლა კი წადით. ღმერთმა ქნას, რომ კეთილი
ამბის მაუწყებლად დაუბრუნდეთ დედას, რომელიც
მოუთმენლად მოგელით.

ბავშვები გამზრდელის თანხლებით გადიან.

სტასიმონი მეოთხე

სტროფი I

გუნდი სრულად განქარდა იმედი
ბავშვების ხსნისა,
უკვე სიკვდილის
დაადგნენ ბილიკს.
საბრალო სასძლო
თავისივე ხელით დაირქვამს
ოქროსფერ თმაზე
სასიკვდილო შხამით გაჟღენთილ
თავსამკაულს – ჰადესის გვირგვინს.

980

ანტისტროფი I

მოსავს სამოსი
ოქროქსოვილი
და სადედოფლო
ადგას გვირგვინი,
თვით ბედისწერის
მსახვრალი ხელით

თავს დარქმეული.
ო, საქორწინო კი არადა,
სასიკვდილო სარეცელი
იშლება ჰადესს.

სცროფი II

შენ კი, სიკვდილის მოციქულო,
რა პირით მიხვალ სასახლეში,
სიძედ მეფის მიერ რჩეულო?
ნუთუ ვერ ხედავ, უგუნურო,
რომ სასიკვდილოდ აგზავნი შვილებს
და შენს სასძლოსაც საბედისწერო
ჩირალდანს უნთებ.

990

ანცისცროფი II

ახლა კი ცხარე ცრემლით დავტირი
შენს ხვედრს, დედავ, შვილების მკვლელო!
შენს შეგინებულ სარეცელსა და მუხანათი
ქმრის შავბნელ ღალატს
მსხვერპლად რომ სწირავ შენსავ ნაშიერთ.

1000

ეპისოდური მკვლელობა

შემოდის გამზრდელი ბავშვებთან ერთად.

გამზრდელი გიხაროდეს, ქალბატონო, ბავშვებს აღარ აძევებენ. პირმომლიმარე საპატარძლომ თავისი ხელით აიღო ძღვენი. ამიერიდან აღარაფერი უჭირთ პატარებს... კი, მაგრამ, ამას რას ვხედავ? ბედმა გაგილიმა და შენ კი ცრემლებსა ღვრი?

მედეა ვაიმე, ვაი!

გამზრდელი განა სიხარულს ცრემლი შეჰფერის?

მედეა ვაიმე, ბედკრულს!

გამზრდელი მე სამახარობლოს მოველოდი და, შენ კი... 1010

მედეა არა, რა შენი ბრალია? რაც შენი თვალითა ნახე, მეც ის მითხარი.

გამზრდელი მაშ, ეგრე მნარედ რატომღა მოსთქვამ, თავდახრილი?

მედეა ეჰ, ბერიკაცო, ასე ინება ღმერთმა და ჩემმა ბოროტმა სვემ.

ჯამსჩდელი გამხნევდი, ღმერთი მონყალეა, ქალბატონო.
შვილებს აქ სტოვებ და ოდესმე, მათი წყალობით, შენც
დაბრუნდები.

მედეა მე უბედური უმაღ თვითონვე დავაბრუნებ მათ:
დავაბრუნებ იქ, საიდანაც ამქვეყნად მოსულან.

ჯამსჩდელი რას იზამ, პირველი შენ ხომ არა ხარ, ვისაც
შვილებს მკერდიდან ჰგლეჯენ? მოკვდავს ჭირში მხნეო-
ბა მართებს.

მედეა მართალს ამბობ... ახლა კი შინ შედი და, რაც ბავშ-
ვებს სჭირდება, ყველაფერი გაამზადე (*გამზრდელი
მიდის*). ვაიმე, შვილებო, ჩემო საცოდავო შვილებო,
ახლა ქალაქიკა გაქვთ, სახლიკა და თავშესაფარიც,
სადაც სამუდამოდ დარჩებით, დედისაგან განშორე-
ბულნი. მე უბედური კი უცხო მხარეს გადავიხვეწები,
დევნილი და ყველას მიერ მოძულეებული. ვერასოდეს
გავიხარებ თქვენი ბედნიერებით, ველარ დაგაცოლშ-
ვილებთ, ველარ გაგიშლით საქორწინო სარეცელს და
ველარც ბრდღვიალა ჩირაღდნებით გაგიჩახჩახებთ
საქორწინო დარბაზს. ო, სიამაყევე, ჩემო მკვლელო და
დამლუპველო! ვაიმე, რად გაგაჩინეთ, ჩემო კარგებო!
რატომ ვიტანჯე ასე მწარედ თქვენი შობისას? ვაი, რა
ფუჭი იმედი მასულდგმულებდა, რომ სიბერის ჟამს მოვ-
ლა-პატრონობას არ მომაკლებდით, მიცვალებულს კი
მდულარე ცრემლს დამაყრიდით მგლოვიარენი. ვაიმე,
რად არ მეღირსა მოკვდავთათვის ესოდენ სასურველი
ხვედრი? რატომ გამიცუდდა ტკბილი იმედი? ოხერ-
ტიალი უნდა ვეხეტო კარითკარად, უშვილძირო,
უთვისტომო, მიუსაფარი. ველარასოდეს იხილავენ
დედათქვენის სამიწე სახეს თქვენი საყვარელი თვალე-
ბი; დღეიდან მხოლოდ ცის სინმინდეს უნდა უმზიროთ...

1020

ვაიმე, ბედკრულს, რას მიყურებთ, რას შემომცინით? უკანასკნელად იცინით, ჩემო კარგებო! ვაიმე, ეს რა განვიზრახე? ვაიმე, გულო! ნუთუ მე უნდა ჩავაქრო თქვენი სხივოსანი თვალები? ჩემივე ხელით წავშალო თქვენი ღიმილი? არა, ამას ვერ ვიზამ, დებო! ორივეს თან წავიყვან, შორს გავიტაცებ. რად მინდა მამის ტანჯვა ჩემი შვილების სიკვდილისა და ჩემივე უბედურების ფასად ვიყიდო? შორს ჩემგან სისხლი, შორს შავი ზრახვა!.. მაგრამ რას ვამბობ? მაშ, მტერი ვაცინო ჩემზე? დაუსჯელად დავტოვო იგი? უნდა გავბედო! ოჰ, შეჯაბანო ჩემო თავო, მხდალო, ლაჩარო, წყეულო მონავლმობიერების! *(შვილებს)* შინ შედით, ჩემო საყვარლებო! *(გუნდს)* და თქვენც, ვისაც თავზარსა გცემთ ეს სისხლიანი მსხვერპლშენიშვა, გამეცალეთ! *(თავის თავს)* შენ კი არ შედრკე, უბედურო, სიმტკიცე გამართებს!.. ვაიმე, ვაი, რას სჩადი, გულო? ვის იმეტებ? შეიბრალე შენი შვილები! ჩვენგან შორს მყოფნიც მაინც ჩვენდა ნუგეშად და სასოებად გვეყოლებიან!.. მაგრამ არა, ვფიცავ ჰადესის შურისგებას, რომ ჩემს შვილებს სანამებლად არ ჩავუგდებ მტერს ხელში. უმჯობესია, ჩემგან შობილთ მე თვითონვე მოვუსწრაფო სიცოცხლის დღენი. მორჩა, ყველა გზა მოჭრილია! ვიცი, სწორედ აი, ამ წამს, ოქროს გვირგვინი დაიდგა თავზე, საქორწინო კაბაც ჩაიცვა და საზარელი წამებით სიკვდილს ებრძვის მეფის ასული. ახლა კი, როცა სასტიკად ვიძიე შური, მე თვითონაც უნდა დავადგე ჯერ არნახული სიმწრისა და წამების გზას. მაგრამ მანამდე მინდა ჩემს შვილებს გამოვეთხოვო. აქ მოდით, ჩემო საყვარლებო, მომეცით ხელი! *(გულში იკრავს და მხურვალედ ჰკოცნის შვილებს)*. ო, ეს ხელები, ლბილი თმები, ნაზი ღაწვები, კეთილშობილი სახის ნაკვთები! იქ, იქ მაინც იყავით ბედნიერნი, რადგან აქ მამამ წაგართვათ ბედნიერება! ოჰ, თქვენი

ტკბილი ბაგეები, ქორფა სხეული, სუნთქვა-ფშვინვა
უუნაზესი! წადით, ჩქარა წადით, გამშორდით! ძალი
არ შემწევს, თქვენს კრიალა თვალებს ვუცქირო! უბე-
დურებამ გამსრისა და მომილო ბოლო! ვიცი, ვხედავ,
რა საზარელ საქმეს ვაპირებ, მაგრამ ვაი, რომ ვნებამ
სძლია და დათრგუნა ჩემი გონება, კაცთა მოდგმის ამ
ჯალათმა უსასტიკესმა.

1080

ფუნდი ხშირად მიცდია ჩაწვდომოდი
უფრო რთულ საკითხთა სიღრმეს,
ვიდრე ქალის ჭკუას შეჭფერის,
მაგრამ ჩვენც ხომ გვყავს ჩვენი მუზა,
ჩვენც მისი სიბრძნის ძუძუთი ვართ
ნასაზრდოებნი,
თუმც არა ყველა, მაგრამ ათასში
ერთი ჩვენშიაც გამოერევა,
ვისთვისაც უცხო არ არის სიბრძნე.
ჰოდა, მე ვამბობ: მოკვდავთა შორის
უშვილძირონი ათასწილ უფრო
ბედნიერნი არიან მათზე,
ვისაც შვილი მისცა განგებამ.
რადგან უშვილომ არც კი იცის
რა არის შვილი:

1090

ენითუთქმელი სიხარულის
თუ მუდმივი ტანჯვის სათავე.
ო, უშვილობა ათას ჭირვარამს
ააცილებს თავიდან მოკვდავს,
ხოლო ვის სახლშიც
ჟრიამული ისმის ბავშვების,
მთელი მისი დღე და მოსწრება
დარდს, საფიქრალს და საზრუნავს
თავს ვერ დააღწევს.
ჯერ არის და, ღირსეულად უნდა აღზარდოს,

მემკვიდრეობაც დაუტოვოს, რომ უზრუნველი
ეგულეობდეს. ეგეც არ იყოს,
საწყალობელმა არც კი იცის,
ვისთვის ზრუნავს, ვისთვისა წვალობს –
ღირსეულისა თუ უღირსისათვის.
მაგრამ ყველაზე საშინელი მაინც ეს არის:
ვთქვათ, არაფერი არ მოაკლო,
ღირსეულად აღზარდა შვილი,
ზნით, სილამაზით და სიქველით გამორჩეული.
მაგრამ თუ ბედმა უმუხთლა და შავმა სიკვდილმა
წაართვა, რათა პირქუში ჰადესის სიღრმე
სამარადისო სამყოფლად მას მიუჩინოს,
ვინ ანუგეშებს მაშინ ზეცით განწირულ მშობელს?
ვინ მოურჩენს გულის იარას?
ო, ღმერთო, ნუთუ კიდევ არსებობს
ტანჯვა ამაზე უსასტიკესი?

ქედეა რა ხანია, მოუთმენლად მოველი, დებო, როდის შევი-
ტყობ ბედის განაჩენს. მაგრამ, აი, იასონის ერთ მხლე-
ბელს ვხედავ. სულს ძლივსლა ითქვამს; როგორც ჩანს, 1120
რალაც საშინელი ამბავი უნდა გვაუწყოს.

ქაცნე (შემორბის)ო, საზარელი საქმის მქმნელო, ჩქარა გაი-
ქეც! ხომალდით, ეტლით, რითაც გინდა, მხოლოდ ჩქარა
გაიქეც-მეთქი!

ქედეა მაინც რატომ უნდა გავიქეცე?

ქაცნე მეფესაც და მის ასულსაც, ორივეს შენმა სანამლავმა
მოულო ბოლო.

ქედეა სამახარობლო გეკუთვნის ჩემგან... დღეიდან ჩემს
უერთგულეს მეგობრად გთვლი.

ქაცნე რას ამბობ, ხომ არ გაგიჟდი? მეფის სახლობას მუს- 1130

რი გაავლე და გიხარია, ნაცვლად იმისა, რომ შიშითა ძრწოდე?

მედეა რამდენი რამ მაქვს შენთვის სათქმელი, მაგრამ ნუ ჩქარობ, მოთმინება იქონიე, ჩემო ძვირფასო. ჯერ ის მითხარი, როგორ დაიხოცნენ, ორგზის მამებ, თუ მეტყვი, რომ საშინელი წამებით ამოხდათ სული.

მაცნე როდესაც შენი ორი შვილი და იასონი ერთად შემოვიდნენ საქორწინო დარბაზში, შენი უბედურებით გულმოკლულ მსახურებს დიდად გვეამა. ატყდა ერთი მითქმა-მოთქმა: ცოლ-ქმარი შერიგებულან, აღარ დაობენო. ვინ ხელებს უკოცნიდა ბავშვებს, ვინ – ოქროსფერ თმებს. გახარებული სანთიობოშო შევყევი პატარებს. ჩვენმა ახალმა ქალბატონმა, რომელსაც დღეს შენს ნაცვლად ვემსახურებით, სიყვარულით სავსე მზერა მიაპყრო იასონს; როგორც ჩანს, ბავშვები არც შეუმჩნევია. მაგრამ მაშინვე გულმოსულმა იბრუნა პირი და საბურველი ჩამოიფარა: ბავშვებს მოჰკრა თვალი და ამან შეაცბუნა. იასონმა სცადა აღერსიანი სიტყვით დაეცხრო მისი რისხვა: „ო, ნუ იქნები აგრე უწყალო ჩემი ახლობლების მიმართ. დამშვიდდი, ნულარა ბრაზობ და წყალობის თვალთად გამოგვხედე. ხომ იცი, ჩემი მოკეთენი შენი მოკეთენიც არიან. აიღე ძღვენი და, თუ გიყვარვარ, სთხოვე მამაშენს, შეინწყალოს ჩემი შვილები და აქ დარჩენის ნება მისცეს“. სამკაულს რომ შეავლო თვალი, ქალი მოლბა და ქმრის ნებას დაჰყვა. როგორც კი მამა-შვილები სანთიობოდან გამოვიდნენ, ოქროქსოვილ სამოსს დასწვდა და ტანზე მოირგო, ოქროს გვირგვინიც თავზე დაიდგა. მერე კრიალა სარკესთან მივიდა და თმის სწორებას მოჰყვა, თან თავის თავს უღიმოდა სარკეში. ბოლოს სავარძლიდან წამოდგა და ოთახში გაიარ-გამოიარა; მოხდენილად ადგამდა ქათქათა

1140

ფეხებს, თავის თავს შეჰხაროდა, კეკლუცობდა, კოპნი-
აობდა, თავს იწონებდა ძვირფასი სამკაულებით. მაგრამ
უეცრად საზარელი სურათის მონმენი გავხდით: ანაზ-
დეულად მკვდრისფერი დაედო სახეზე, წელში მოიხარა
და მთელი სხეული აუცახცახდა; ძირს რომ არ დაცემუ-
ლიყო, მუხლმოკვეთილი ძლივსძლივობით მილასლასდა
სავარძლამდე და შიგ ჩაესვენა. მოხუც მოახლეს ეგო-
ნა, პანს ან რომელიმე სხვა ღვთაებას დაუზაფრავსო
და თვითონაც დაზაფრულივით შეიცხადა. მაგრამ აქ
საბრალო ქალს დუჟი მოადგა პირზე, თვალები გად-
მოეკარკლა და ისე გაეცრიცა სახე, გეგონებოდათ,
წვეთი სისხლი აღარ შერჩაო. ამის შემყურე მხევალი
უფრო უარესად აკივლდა. მაშინვე ერთი მოახლე მამის
დასაძახებლად გავარდა, მეორე კი – ქმრისა, და მალე
მთელს სასახლეში საზარელი გნიასი ატყდა.

ვიდრე ფეხმარდი მორბენალი ექვსი პლეთრონის
გარბენასა და უკანვე მობრუნებას მოასწრებდეს,
უსულოდ მდებარე ქალი შეირხა, თვალი გაახილა და
გულშემზარავი გმინვა აღმოხდა. ორმაგი ჭირი სწავდა
საბრალოს: ოქროს გვირგვინი ცეცხლის ალად მოსდე-
ბოდა თმაზე, შენი შვილების ხელით მიძღვნილი სამო-
სი კი მძვინვარე ხანძარივით შემოგზნებოდა ქათქათა
სხეულს. საზარელი კივილით წამოიჭრა სავარძლი-
დან, დამდულრულივით იქნევდა თავს და ცდილობდა
მოეგლიჯა გვირგვინი, მაგრამ ოქრო თითქოს შეზრ-
დოდა თმებს, და რაც უფრო გამწარებით იქნევდა თავს,
მით უფრო მძაფრდებოდა მწველი სახმილი. ბოლოს
ღონემიხდილი დაეცა ძირს. მშობელი მამაც კი ველარ
იცნობდა ტანჯვით სახეშეშლილს: აღარც თვალები
აჩნდა სადმე, აღარც სახის ტურფა ნაკვთები. მხოლოდ
თმებში აზელილი სისხლი მონვეთავდა თხემიდან და
დუღდა, თუხთუხებდა აღმოდებული. უხილავი სანამ-

ლავით მოწყლული ხორცი ისე ჩამოჰფლეთოდა ძვლებს, როგორც ფიჭვის ხეს ცრემლებივით ჩამოსდის ფისი. ამ საშინელებამ თავზარი დაგვცა. ვერვინ გაბედა მიახლებოდა ცხედარს. გახევებულნი ვიდექით, ბედისწერის რისხვით დამფრთხალნი. საბრალო მამამ ჯერ კიდევ არ იცოდა, რა უბედურება დაატყდა თავზე; ოთახში შემოსულმა შვილის ცხედარი რომ დაინახა, ღრიალით დაემხო ზედ, გულში ჩაიკრა, ჰკოცნიდა და ქვითინებდა: „ვაიმე, შვილო, ვინ, რომელმა ღმერთმა წამართვა ასე უწყალოდ შენი თავი? ვინ დამაობლა, ცალი ფეხით სამარეში მდგარი? ვაიმე, ნეტავი, მეც შენთან ერთად მოვეკალი, შვილო!“ მოთქმა-გოდებით რომ იჯერა გული, წამოდგომა დააპირა, მაგრამ ცხედარი, როგორც სურო – დაფნას, ისე ჩასწვნიდა მამის სხეულს. და დაიწყო საშინელი ბრძოლა: მამა ცდილობს წამოდგეს, წელში გაიმართოს, მაგრამ ამოდ: რაც მეტს ცდილობს, მით უფრო მეტად, ბლუჯა-ბლუჯა ეცლება ძვლებიდან ხორცი. მეტი ველარ ქნა და სული განუტევა საბრალომ. უბედურებას და წამებას ველარ გაუძლო. ახლა ორივენი ერთად, გვერდიგვერდ წვანან, შვილიცა და მოხუცი მამაც. ქვაც კი ატირდება მათი შემყურე. სხვა რაღა გითხრა? თვითონაც კარგად იცი, რა ჩაიდინე... ერთს დავსძენ მხოლოდ: ყველა მოკვდავი მარტოოდენ აჩრდილად მიჩანს, და თუ ვინმეს ბრძენთაბრძენი ჰგონია თავი, იმის ღირსია, რომ შლეგად თვლიდნენ. არა, ამქვეყნად არავის უწერია ბედნიერება. ზოგს შეიძლება ერთ საქმეში სწყალობდეს ბედი, სხვას – მეორეში, მაგრამ ბედნიერს ვერავის ჰპოვებ.

1230

კოჩი ფეე ჩანს, დღეს ღვთაებამ სამართლიანად თავს დაატეხა საზარელი ჭირი იასონს. ჰოი, საბრალოვ, მდულარე ცრემლით დაგტირით კრეონის ასულს!

რა დააშავე, ჰადესმა რომ გიყო პირი?
ნუთუ მხოლოდ ის, რომ იასონის ცოლობა გასურდა?

ქედეა გადანყდა, დებო... ახლავე ავასრულებ ჩემს საშინელ განზრახვას და აქედან გადავიხვენი. მაშ, მტრის ხელში ხომ არ დავტოვებ ჩემს საცოდავ შვილებს? სულ ერთია, მაინც ვერსად წაუვლენ სიკვდილს. არა სჯობია, მშობელმა დედამ თავისი ხელით მოუსწრაფოს სიცოცხლე? გამაგრდი, გულო! აღასრულე გარდუვალი, საზარი საქმე! მახვილი იპყარ, ბედკრულო, მერე კი დაადექ ტანჯვისა და წამების გზას! რალა დროს ყოყმანია? ნუ გაიხსენებ დედაშვილობის სიყვარულს, დაივიწყე, რომ დედა ხარ მათი, რომ შენა შობე. დღეს დაივიწყე, ხვალდან კი ცრემლმა წარღვნას შენი სიცოცხლე. ო, უბედურო, გიყვარს და ხოცავ? ვინ არის ქვეყნად ჩემზე ბედკრული? (სწრაფად შედის სახლში).

სცასიმონი მეხუთე

სცროფი I

კოწიფეო, დედამინავ, და შენც, მზეო, სხივცისკროვანო,
ამას რას ვხედავთ, რას მოვესწართ?
ნუთუ ამ გულქვამ თავისი ხელით
უნდა დახოცოს ღვიძლი შვილები?
ო, ისინიც ხომ შენი სხივები
არიან, მზეო!
აგვარიდე საქმე საზარი.
ნუ დაუშვებ, რომ ღვთაების სისხლი
დედამინაზე დაღვაროს მსახვრალმა ხელმა.
გევედრები, ზევსის ნათელო,
ძლევას ნუ მისცემ ერინიებს,
განდევნე შენი სახლიდან
შურისგებით აბორგებულნი.

1260

ანცისცროფი I

ო, რა ამოდ იტანჯე მათი შობისას,
ამოდ შობე შენივე სისხლი და ხორცი,

ამოდ გადმოლახე პირქუში სიმპლეგადებიც,
 ბედკრულო დედავ!
 რა შმაგი რისხვით გიბორგავს გული,
 რა წერას აუტანიხარ?
 არ გეყო სისხლი,
 შენი ხელით უკვე დაღვრილი?
 ვაი, მოკვდავთ,
 თავიანთი სისხლ-ხორცის მკვლელთა!
 უკვდავ ღმერთებს შელალადებს
 უმანკო სისხლი.
 მტერს მათი რისხვა!

ბავშვები (სახლიდან) ვაიმე!..

1270

სტროფი II

გუნდი გესმის შენგანვე განწირულთა
 სანყალობელი ყვირილი,
 ბედკრულო დედავ?!

ესთ-ესთი ბავშვის ხმა (სახლიდან) ვაიმე, დედა!.. რა
 დაგიშავეთ?!

მეოცე ბავშვის ხმა (სახლიდან) დავიღუპეთ!.. ვაიმე,
 ძმაო!..

გუნდი კარი შევლენოთ,
 იქნებ ვიხსნათ საცოდავები!..

ესთ-ესთი ბავშვის ხმა (სახლიდან) გვიშველეთ, ღვთის
 გულისათვის!..

მეოცე ბავშვის ხმა (სახლიდან) ვაიმე, მოგვკლა!..

გუნდი ო, უბედურო, ქვა ხარ თუ რკინა,
 აგრე უწყალოდ რომ ხოცავ შვილებს?

1280

ანცისცროფი II

ვაიმე, ამას რას მოვესწართ?!
მხოლოდ ერთხელ, გამიგონია,
თავისივე შვილების სისხლით
შეიღება დედამ ხელები!..
ეს იყო ინო, ჰერას რისხვით
დევნილი, უღვთოდ ნანამები, ცნობამიხდილი...
მერე კი მაღალი კლდიდან
ზღვის უფსკრულში გადაეშვა
შვილების მკვლეელი
და ტალღებმა ჩაიხვიეს
სისხლიანი მისი სხეული...
ღმერთმა გვარიდოს საზარელი,
თავზარდამცემი,
ქალის წყრომით შობილი რისხვა!..

1290

ექსოდოსი

შემოდის იასონი.

იასონი (გუნდს) დიდი ხანია აქა ხართ? სადაა წყეული მკვლელი? სახლში ჩაიკეტა თუ გაქცევით უშველა თავს? ქვესკნელში თუ ჩაძვრება, ან თავისი გრძნეულებით აფრინდება ცაში, თორემ სად წაუვა მეფის ახლობელთა რისხვას? ხომ არ ჰგონია, რომ ამ საზარელი მკვლელობის შემდეგ თავიდან აიცილებს სასჯელს? მაგრამ ახლა მისი დარდი როდი მანუხებს. მეშინია, ვაითუ, ბავშვებზე იძიონ შური. დედის დასჯას ყოველთვის მოასწრებენ, მაგრამ შვილებმა რა დააშავეს? მე უნდა ვიხსნა საბრალონი. მათ რატომ უნდა აზღვევინონ წყეული დედის მიერ დაღვრილი სისხლი?

1300

კახიყეო, უბედურო, ჯერ არც კი იცი, თავს რა საზარი ელდა დაგეცა, თორემ მაგას აღარ იტყოდი.

იასონი რა მოხდა, მაინც რა ამბავია ჩემს თავს? იქნებ მეც მოკვლას მიპირებს?

კოჭიფე შენ არა, მაგრამ ღვიძლი შვილები
თავისი ხელით დახოცა დედამ.

იასონი რაო?.. რა სთქვი?.. მომკალი და ეგაა, ქალო!

1310

კოჭიფე აღარ არიან შენი შვილები.

იასონი სად... დახოცა... სახლში თუ გარეთ?

კოჭიფე კარი გააღე, –

ყველაფერს შენი თვალთ ნახავ.

იასონი ეჰეი, გესმით! ახლავე შელენეთ კარი! მინდა ჩემი-
ვე თვალთ ვნახო ორივე უბედურება: ჩემი დაკლული
შვილებიც და მათი მკვლეელიც.

*არავინ იძვრის. მაშინ იასონი თვითონვე მივარდება კარს
და შემტვრევას ცდილობს. მაგრამ ამ დროს კარი თვითონვე
იღება და გამოჩნდება ეტლი, რომელშიაც ფრთოსანი დრა-
კონებია შებმული. ეტლში მედეა ზის. მუხლებზე მკვდარი
შვილები უსვენია.*

მედეა რას ამტვრევთ კარს?.. აჰ, შენ მოხვედი?.. აი,
მოკლულნიც და აგერ მკვლეელიც!.. აბა, რა გინდა?..
ხელსაც ვერ მახლებ, ისეთი ეტლი მიბოძა მამაჩემის
მამამ, ჰელიოსმა, მტრებისგან თავდასალწევად!..

1320

იასონი ოო, ურჩხულო! ყველაზე მეტად საძულველო ჩემ-
თვის, კაცთათვის და მაღალი ღმერთებისათვისაც!
რა გულმა მოგცა, რომ შენგანვე შობილ შვილებზე
აღმართე ხელი? რად დამლუპე, უშვილძიროდ რატომ
დამტოვე? რა პირითლა უყურებ მაღლა მზეს და დაბ-
ლა მიწას, ღვთის პირისაგან განდგომილო? ადრე ბრმა
ვიყავ, ახლალა ვხვდები მე უბედური, რომ ბარბაროსთა
ქვეყნიდან ჩემდა ჭირად მოგათრიე აქ, ელადაში, მშო-
ბელი მამის მოლალატევ, მშობლიური მიწის გერო და

გამყიდველო! ღმერთების ნებით ჩემს მტანჯველად მოვლენილო ბოროტო სულო! სად მქონდა თვალი? ვერ ვხედავდი, რითი დაიწყე? ჯერ იყო და, „არგოზე“ რომ დაგედგა ფეხი, შენივე ღვიძლი ძმა გასწირე, სასიკვდილოდ გაიმეტე. მერე ბედკრული პელიასი მის-სავე შვილებს მოაკვლევინე. ბოლოს, ჩემი ცოლი გახდი და ორი თვალხატულა შვილიც მაჩუქე, მაგრამ ეჭვიანობით გაგიჟებულმა ისინიც შენს რისხვას უმსხვერპლე. მთელს ელადაში ვერ მოვძებნიდი ამნაირ ურჩხულს, მე უბედურმა კი, ჩემდა ჭირად, ბერძენ ქალებს შენ გამჯობინე... ქალი კი არა, ძუ ლომი ხარ, მძვინვარე ლომი. სკილას რომ მკერდში გული ჰქონდეს, ვფიცავ, შენს გულზე უფრო ჩვილი ის იქნებოდა. მაგრამ რა აზრი აქვს ამ ჩემს გამობას? მირიადი მგომობელიც კი ვერას დაგაკლებს, ფერს ვერ გაცვლევინებს, ურცხვო. წადი, თვალიდან დამეკარგე, შვილების წყეულო მკვლელო! მე კი ჩემი უბედური ხვედრიც მეყოფა საკვნესად და სატკივარად: აღარც ცოლი, აღარც შვილები! ყველა დაეკარგე! რალა ჩემი სიცოცხლე?

1350

მეღეა დრო რომ მქონდეს, საკადრის პასუხს გაგცემდი. ზევსმა ხომ იცის, ყოვლის მხილველმა, რა ჩავიდინე შენი გულისთვის და რა მივიღე ჩემი თავგანწირვის სანაცვლოდ. ველარ იხარებ, ჩემი სარეცლის შემბილწველი, ველარ დატკბები ახალი ცოლის აღერსით. მეტი არაა ჩემი მტერი! ადგნენ ახლა და გამაძევონ შენმა ახალმა სასძლომ და სასიმამრომ! ძუ ლომი ხარო? დე, აგრე იყოს! დე, ვიყო სკილაც – ტირსენის ჯოჯო! მტერზე ხომ მაინც ვიყარე ჯავრი.

1360

იასონი შენი თავის მტერიც რომ ხარ, შე საცოდავო?!

მეღეა სწორია, მაგრამ ნუგეშად შენი ტანჯვა მეყოფა!

იასონი ვაიმე, შვილებო, რა დედამ გშობათ!

მედეა მამის ავკაცობამ დაგლუპათ, ჩემო კარგებო!

იასონი რაო? განა ჩემმა ხელმა მოულოთ ბოლო?

მედეა არა, – შენმა ლალატმა და ახალმა სასძლომ!

იასონი ეჭვიანობას უმსხვერპლე შენი შვილები?

მედეა ქალისტვის შენ ეგ ცოტა გგონია?

იასონი ქალისტვის – არა! მაგრამ შენ ხომ ჯოჯო ხარ, 1370
ჯოჯო!

მედეა აღარ არიან, იტანჯე, მოკვდი!

იასონი არა, არიან, შურისგების რისხვად ქცეულნი!

მედეა ღმერთმა ხომ იცის, ვისზე უნდა იძიონ შური!

იასონი დიახაც, იცის, იცის-მეთქი, წყეულო მკვლელი!

მედეა ო, როგორ მძულს შენი სიტყვა, შხამში ნალესი!

იასონი მე კიდეც – შენი! მაშ, რატომ არ გავეცლებით
ერთიმეორეს?

მედეა აბა, რა ვიცი? ჩემი ნატვრაც სწორედ ეგ არის!

იასონი ცხედრები მაინც მომეცი, რომ დავიტირო.

მედეა არა, მე თვითონ დავიტირებ, მევე დავმარხავ, ბორ-
ცვთა ქალღმერთის, ჰერას წმინდა საკურთხეველთ-
ან, რომ მტრისას არ დავაგდო მათი საფლავი. ხოლო
სიზიფეს ქვეყანაში ამიერიდან საღვთისმსახურო წესს 1380
დავადგენ მათი უმანკო სისხლის გამოსასყიდად. მერე
კი ერეხთევის მხარეს მივაშურებ, სადაც ეგეცსმა, პან-
დიონის ძემ, მოწყალედ მიბოძა თავშესაფარი. შენ კი

დარჩები მარტოდმარტო, ყველასაგან მოძულებული.
ისიც იცოდე, საზარელი სიკვდილი გელის: „არგოს“
ნატეხი გაგიპობს თავს. სისხლით უნდა ზლო შენი
ლალატი.

იასონი შენზე კი, შვილების მკვლელო, შურს იძიებენ ერი- 1390
ნიები და ქალღმერთი დიკე!

მედეა ვინ, რომელი ღმერთი შეისმენს მაგ შენს სიტყვებს,
მუხანათო, ფიცის გამტეხო?

იასონი ო, შვილების წყეულო მკვლელო!

მედეა რაღას უდგახარ? სახლში წადი! შენი ნორჩი ცოლი
დამარხე!

იასონი ვაიმე, მშვიდობით, ჩემო შვილებო!

მედეა ჯერ ნუ სტირი! შენ ის იკითხე, სიბერეში რანაირი
მოგინევს გლოვა!

იასონი ვაი, შვილებო!

მედეა ჩემი შვილები არიან და არა შენი!

იასონი მერედა, მიტომაც დახოცე?

მედეა შენ რომ მეტანჯე, სწორედ იმიტომ!

იასონი ვაიმე, ვაი, რა იქნება, ერთხელ მაინც გეამბოროთ,
გულს ჩაგიკონოთ?! 1400

მედეა ახლა მოგინდა ამათი კოცნა-ალერსი? უნინ კი ობლად
დაყარე და ოხერ-ტიალად.

იასონი ღვთის გულისათვის... გევედრები... ნება მომეცი,
ერთხელ მაინც შევეხო შვილების სხეულს!

მკდეკა არა!.. არა-მეთქი!.. ფუჭია თხოვნა!..

ეტლი ადგილს სწყდება და იმწამსვე თვალს ეფარება.

იასონი ხომ ხედავ, ზევსო, როგორ გამწირა ამ ძუ ლომმა, 1410
შვილების წყეულმა მკვლელმა?! ან, რაღა დამრჩა?!
გულმდულარე შემოგტირით, ზესკნელის მკვიდრნო:
თქვენა ხართ მონმე, შვილებს ახლო არ გამაკარა, რომ
ცხარე ცრემლით დამეტირა საბრალონი. ნეტა, არას-
დროს ჩამესახა და არც ამ დღეს მოვსწრებოდი!..

კუნდი (იასონთან ერთად ტოვებს ორქესტრას)

კაცთა ბედ-იღბალს ოლიმპოზე
წყვეტს მხოლოდ ზევსი,
ბედისწერა კი განაგებს ყოველს,
რასაც მოველით, არ მოხდება, მოულოდნელს კი
ხშირად ღვთის რისხვად თავს დაგვატეხს
განგების ნება,
ასეთია მოკვდავთა ხვედრი.